

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

“ÜST-dən yeni xəstəlik
xəbərdarlığı -
Azərbaycana yenə
təhlükə var?”

yazısı səh.3-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 24 iyun - 3 iyul 2023-cü il Şənbə № 110 (8246) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

**Quru sərhədlərimizlə bağlı
gözlənilməz qərar!
Cərimələr ləğv olunacaq mı?**

Deputat:
“Əlaqələrimiz olan
ölkələrlə sərhədlər
açıla bilər,
amma...”

yazısı səh.4-də

**Avropa Parlamentindən növbəti
riyakarlıq - Əliyev-Paşinyan
görüşünə 4 həftə qalmış...**

yazısı səh.6-də

**Bakı İrəvana “hə” dedi - Naxçıvana
yol açılır, komissiya işə başlayır**

yazısı səh.9-də

**Şuşada Türkiyə konsulluğunun
İrəvana və Moskvaya nə dəxli? -
Ərdoğanın mesajının əks-sədası...**

yazısı səh.6-də

**Qabil Hüseynli Rizvan Vahabova
cavab verdi, növbəti dəfə
Prezidentə müraciət olundu**

yazısı səh.11-də

**Azərbaycan və Türkiyənin
möhtəşəm layihəsi - Egey
dənizindən Xəzərə kimi...**

yazısı səh.5-də

**Zelenskidən SOS!: Rusiya
Zaporojye AES-i partladacaq! -
Ukraynaya tələ hazırlanır?**

yazısı səh.14-də

**Səfirliyimizə terror
hücumundan 5 ay ötür -
“Yük” işə hələ də köhnə yerində...**

yazısı səh.5-də

**Ata öz körpəsinin qatilinə
necə çevrilir - qəddarlaşan
cəmiyyət, yoxsa zaman?**

yazısı səh.11-də

ORDU GÜNÜ AZƏRBAYCANA QARŞI TƏXRİBAT HAZIRLANIR - CAVABIMIZ AMANSIZ OLACAQ!

İrəvan və Moskva situasiiv müttəfiqlər qismində; regional sülhə ən
böyük təhlükə Ermənistanın çoxbaşı oyunudur; **hərbi ekspert:**
“Ermənilərə havadarlıq edənlər konkret tapşırıq veriblər ki...”

yazısı səh.8-də

Söyüdlü olayında “5-ci kolon” izi - Rusiya təxribatçıları Azərbaycana verəcəkmə?

Xoşagəlməz insident ətrafında “sular” yavaş-yavaş durulur;
günahkarların xaricdə yaşadığı müəyyənləşsə,
barələrində interpol axtarışı verilecek...

yazısı səh.3-də

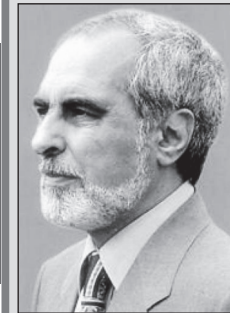
**“Gədəbəydəki
olay təsadüfi
deyil...” - Novella
Cəfərogludan
ilginc açıqlamalar**

yazısı səh.12-də

**Azərbaycanda
kasıblar üçün
ucuz
supermarketlər
açılacaq -
deputatdan təklif**

yazısı səh.15-də

**Əbülfəz
Elçibəy-85 -
62 illik ömrün
əsas akkordu**

yazısı səh.4-də

yazısı səh.9-da

yazısı səh.7-də

ELAN

15.10.2021-ci il tarixdə 1121-P1-0064 nömrə ilə Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən dövlət qeydiyyatına alınmış Azərbaycan Yüksəliş Partiyası (AY Partiya) ləğv olunduğunu elan edir.

Kreditordardan xahiş olunur ki, bu elan dərc olunduqdan sonra 60 gün ərzində quruma olan tələblərini aşağıda göstərilən ünvana bildirsinslər: Bakı şəhəri, Səbail rayonu, Yeni Salyan yolu, ev 20, mənzil 123, giriş B.

Əhaliyə bayram günləri ilə bağlı vacib müraciət

Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi qeyri-iş günlərində xidmətin təşkili ilə bağlı əhaliyə müraciət edib. İdarədən Musavat.com-a daxil olan müraciətdə deyilir:

“Qurban bayramı ilə əlaqədar qeyri-iş günlərində polis, o cümlədən Dövlət Yol Polisi gücləndirilmiş iş rejimində xidmət aparacaq.

Qeyri-iş günlərində nəqliyyat vasitələri sahiblərinin və sürücülərin asudə vaxtlarının daha çox olması nəzərə alınaraq, nəqliyyat vasitələrinin texniki baxışdan keçirilməsi üçün paytaxtın Sabunçu və Qaradağ rayonları ərazisində yerləşən texniki müayinə mərkəzləri 24 saat, habelə nəqliyyat vasitələri ilə bağlı qeydiyyat hərəkətlərinin aparılması və təyin olunmuş imtahanların keçirilməsi məqsədilə, Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsinin Qeydiyyat-imtahan idarəsi, eləcə də respublikanın digər şəhər və rayonlarındakı regional qeydiyyat-imtahan və texniki baxış şöbələri bayram günləri saat 09:00-dan 18:00-dək fasiləsiz olaraq fəaliyyət göstərəcək. Nəqliyyat vasitələrinin sahibləri və sürücülər asudə vaxtlarını və yaradılmış imkanları dəyərləndirərək istər qeydiyyat-imtahan, istərsə də texniki baxışla bağlı adi iş günlərdə olduğu kimi DYP-nin aidiyyəti qurumlarına müraciət edə bilərlər”.

Rus sülhməramlılar “acdır”, ancaq Ağdamdan almır...

Rusiya sülhməramlılarının ərzaq təminatı Ermənistanı rus hərbi bazasından təmin olunur. Ona görə də onlar təminat üçün Azərbaycan tərəfi ilə danışıqlar aparırlar.

Belə bir iddia ilə erməni mediası çıxış edib (Axez.az).

Bildirilir ki, Azərbaycan humanitar jest edərək, rus sülhməramlıları və Xankəndidəki erməni əhalinin bütün ehtiyaclarını qarşılamağa hazır olduğunu (ərzaq və digər zəruri malları Ağdamdan ala biləcəkləri barədə Bakının rəsmi şəkildə təklif verdiyi məlumatı çoxdan yayılıb - red.) elan edib.

“Amma ruslar indiyə qədər bu təklifi dəyərləndirməyiblər. Mənbəmizin sözlərinə görə, buna görə yuxarıdan (Rusiya MN-dən - red.) əmr gözləyirlər. Məsələ burasındadır ki, problem ərzaq və ya yənəcə deyil, daha çox siyasidir. Azərbaycandan ərzaq tədarükü isə Azərbaycanla integrasiya yolunda daha bir addım deməkdir”, - məlumatda qeyd edilib.

Xatırladaq ki, 15 iyunda ermənilər Laçın postunda bayrağımızı asmağa çalışan DSX hərbcilərinə və rus sülhməramlılarını atəşə tutub, nəticədə bir hərbcimiz yaralanıb. Bundan sonra tənqibatın səbəbkarı tapılana və cəzalandırılana qədər Laçın sərhəd-buraxılış məntəqəsi keçid üçün tam bağlanıb.

Prezident komando hərbi hissəsində - “Ordumuzun daha da gücləndirilməsi əsas vəzifədir...”

● **yulun 23-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev Müdafiə Nazirliyinin (MN) komando hərbi hissələrinin birində yaradılan şəraitlə tanış olub, hərbi hissəyə Döyüş bayrağını təqdim edib.**

Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə Azərbaycan Prezidentinin Mətbuat xidməti məlumat yayıb.

“Ölkəmizdə növbəti komando hərbi hissəsinin açılması çox əlamətdar hadisədir. Bildiyiniz kimi, Vətən müharibəsindən sonra mənim göstərişimlə Müdafiə Nazirliyində Komando Qüvvələri yaradılmışdır və komandoların sayı gündən-günə artır”.

Bunu İlham Əliyev Döyüş bayrağının təqdim olunması mərasimində çıxışı zamanı deyib.

“Artıq bir neçə hərbi hissə fəaliyyət göstərir və yeni hərbi hissələrin açılışı nəzərdə tutulur. Beləliklə, biz öz döyüş qabiliyyətimizi əhəmiyyətli dərəcədə artırırıq və artıracağıq”, - deyə dövlət başçısı bildirib.

Prezident həmçinin qeyd edib ki, Ordumuzun daha da

gücləndirilməsi vəzifəsi bir nömrəli vəzifə olaraq qalır.

Buna nail olmaq üçün kompleks tədbirlərin görüldüyünü söyləyən İlham Əliyev bildirib: “Vətən müharibəsindən sonra yeni silahların alınması prosesi davam edir və artıq bir çox kontraktlar imzalanmışdır - həm yeni pilotsuz uçuş aparatlarının ölkəmizə gətirilməsi, həm uzaqmənzilli raketlərin ölkəmizə gətirilməsi, o raketlər ki, böyük dağıdıcı qüvvəyə və yüksək dəqiqliyə malikdir”.

“Sülhlə bağlı razılıq bu tarixdə mümkündür” - Bayramov

Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh sazişinin əldə olunması potensial olaraq ilin sonundan tez mümkündür.

Bu barədə xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov deyib.

Nazir qeyd edib ki, Ermənistan müəyyən addımlar atmağa hazır olsa, sülh razılaşması əldə edilə bilər: “Ermənistanın nəinki bəyanat vermək, hətta bəzi əməli addımlar atmaq iradəsi varsa, hesab edirəm ki, potensial olaraq ilin sonundan da əvvəl razılığa gəlmək mümkündür”, - deyə C.Bayramov əlavə edib.

Markov: “Bu ölkə Ərdoğanı “aldadacaq””

“Türkiyə İsveçə daha əvvəl siyasi sığınacaq verilmiş 130 kürdün (PKK-çı nəzərdə tutulur - red.) siyahısını verib. Ankarada onların mühakimə olunması üçün təhvil verilməsini tələb edir. Onlar bu prosesin, yəni İsveçdən kürd (PKK) fiqurlarının ekstradisiyasının NATO-nun Vilnüs sammitindən əvvəl başlamasını istəyir. Məncə, plan belədir. İsveç utanc içində ekstradisiyaya başlayır. Onlarla PKK-çımlı Türkiyəyə təhvil verəcək. Türkiyə isə nəhayət İsveçin NATO üzvü olmasına razılaşacaq”.

Bunu rusiyalı tanınmış politoloq Sergey Markov deyib (Axez.az).

“Sonra İsveç ekstradisiyanı dayandıracaq. Türkiyə qəzəblə İsveçin onları aldatdığını deyəcək. İsveç hər şeyə qadir olan “məkrli” Ərdoğanı aldatdığını Avropada fəxrle elan edəcək. Pərdəarxası isə İsveç belə kombinasiyaya görə Türkiyə hökumətinə külli miqdarda pul ödəyəcək. İsveçin NATO üzvlüyünün Türkiyədən alınmasında ABŞ və digər NATO ölkələri də iştirak edəcək. Yəqin ki, ödənişi Amerika silahları ilə edəcəklər. Ola bilsin ki, indi gizli şəkildə qiymətlər üzərində alver edirlər. Amma İsveç Türkiyə parlamentinin qərarından əvvəl Ərdoğanı və ya İslam dinini, yaxud da Türkiyəni təhqir etsə, hər şey pozula bilər. Onlar türklərə nifrət edirlər, buna görə də özlərindən çıxı bilərlər”, - o bildirib.

Neftçalanın icra başçısı döyülüb? - rəsmi

“Neftçala Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Mirhəsən Seyidovun vətəndaşlar tərəfindən döyülməsi barədə iddialar həqiqəti əks etdirmir”.

Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə Daxili İşlər Nazirliyinin Mətbuat Xidmətinin şöbə rəisi, polis polkovnik-leytenantı Elşad Hacıyev bildirib.

Qeyd edək ki, sosial şəbəkələrdə M.Seyidovun sayar qəbul zamanı vətəndaşlar tərəfindən döyülməsi barədə iddialar yayılıb.

AQTI: “Bayram günlərində laboratoriyalar gücləndirilmiş rejimdə fəaliyyət göstərəcək”

“Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi və Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi İnstitutu tərəfindən 28-29 iyun tarixlərində Qurban bayramı ilə əlaqədar respublika üzrə kəsim məntəqələrində diri heyvanların müayinəsi və ətin baytarlıq-sanitariya ekspertizası aparılaraq qurbanlıq heyvanların kəsimi həyata keçiriləcək”.

Oxu.Az-ın məlumatına görə, bunu AQTI-nin İdarə Heyətinin sədr müavini Elina Sulyayeva bildirib.

Onun sözlərinə görə, müvafiq kəsim məntəqələrində AQTI-nin baytarlıq laboratoriyası mövcuddur və bu laboratoriyalarda peşəkar baytar-həkimlər fəaliyyət göstərir: “Qurban bayramı günlərində həmin laboratoriyalar gücləndirilmiş rejimdə fəaliyyət göstərəcək və daxil olan nümunələr operativ şəkildə müayinəyə cəlb olunacaq. Belə ki, heyvanlar arasında hər hansı xəstəliyə şübhə yaranarsa, daxili orqanlarından nümunələr götürülərək həmin laboratoriyalarda və eyni zamanda Mərkəzi Baytarlıq Laboratoriyasında müayinə ediləcək”.

O qeyd edib ki, bu il ilk dəfə olaraq işğaldan azad edilmiş zonalarda - Zəngilan rayonunun Ağalı və Tərtər rayonunun Talış kəndində heyvan kəsimi üçün çadırlar quraşdırılıb: “Çadırlarda tam təchiz edilmiş mobil biotəhlükəsizlik laboratoriyaları da fəaliyyət göstərir. Həmin laboratoriyalar seroloji, mikroskopik, orqanoleptik, fiziki-kimyəvi və molekulyar-bioloji müayinələrin aparılması üçün tam hazır vəziyyətdədir. Eyni zamanda AQTI-nin Bərdə və Göygöl rayonlarında stasionar baytarlıq laboratoriyaları var. Bayram günlərində zərurət yaranarsa, nümunələr təcili olaraq həmin laboratoriyalara çatdırılaraq müayinə ediləcək”.

Gədəbəyin Söyüdlü kəndində iyunun 20-də baş vermiş insident, az qala, “açıq səmada şimşək” effekti yaratdı. Başqa sözlə, yetərinə qəfil və təəccüblü olmaqla ictimaiyyətdə bir sıra suallar doğurdu. Əsas da bu sual ki, doğrudanmı polis qüvvələri ilə toqquşma, ümumiyyətlə, aksiya dinc sakinlərin öz ideyası olub?

Artıq aydın olur ki, baş verənlərdə “xarici barmaq” var. Daha dəqiqi, söhbət Rusiyaya bağlı “5-cu kolon” üzvlərinin ölkəni qarışdırmaq, milləti bir-birinə qarşı qoymaq üçün aldığı təlimatlardan gedir.

Musavat.com həm bu barədə, həm də konkret adlar barədə artıq yazıb. Onların ikisi A.Allahverdiyev və E.Cabbarov Rusiya vətəndaşıdır, orada yaşayırlar. Hər iki şəxs hadisədən bir müddət əvvəl yasda iştirak adı ilə Gədəbəydə olublar. Onlar kəndə böyük vəsait pulla gəliblər. Burada onlar kənd sakinləri arasında nüfuzlu, sosial şəbəkələrdən istifadə etməyi bacaran şəxsləri müəyyən ediblər. Bundan sonra 400 nəfərlik “Whatsap” qrupu yaradılıb.

Dadaş Şirinov qızıl yatağında işləyən şirkətdə sürücü kimi çalışıb və daim Allahverdiyev və Cabbarovla əlaqədə olub. Onun Allahverdiyevdən konkret təlimatlar aldığı məlumdur. O, həmçinin aksiyadan çəkilməş görüntülərin Tik-tok-da geniş yayılmasını təmin etməli idi. Bundan başqa, D.Şirinov təxribatın növbəti mərhələsində çalışdığı müəssisənin işçilərini də aksiyaya cəlb etməli və tətilə səsləməli idi.

“Whatsap” qrupu üzərindən danışılar zamanı A.Allahverdiyev Söyüdlü kənd sakinlərini “ekoloji problemlə” bağlı mütəmadi olaraq “məlumatlandırıb”, xüsusilə yataqda “texnologiyanın standartlara uyğun olmaması, gölün üstünün açıq olması, sızıntı olması, gölün dolub daşması, insanların xəstə olması, ağciyər, xərçəng, damar xəstəliklərinin yaranması, insanların çətin nəfəs alması” və s. bu kimi amilləri əsas gətirərək dövlət qurumlarına etirazlar göndərilməsinə dair təlimatlandırılıb.

İyunun 20-də baş vermiş qarşıdurma zamanı da Allahverdiyev kənd sakinlərini aqressiv tərzdə istiqamətləndirib, onları icra hakimiyyətinin qarşısına toplaşmağa çağırıb və s. Qrupda ən radikal addımlar atmağa dair çağırışlar olub. Səs yazılarında açıq şəkildə təxribatların hazırlanması üçün pul yığıldığı, aksiya edənlərlə bağlı hesabatların istənilədiyi eşidilir. İnsanlar küçələrə çıxarılır.

O da məlum olub ki, aksiya zamanı qaldırılan plakatlar kənddə yox, Gəncədə sexlərdən birində hazırlanıb. Musavat.com-a həmin plakatların çap olunduğu mətbəənin görüntüləri də əldə edib. Yəni söhbət spontan bir aksiyadan yox, qabaqcıdan təşkil edilmiş, hazırlıqlar görülmüş bir təxribat əməlindən gedir.

Qeyd edək ki, iyunun

Söyüdlü olayında “5-ci kolon” izi - Rusiya təxribatçıları Azərbaycana verəcəkmimi?

Xoşagəlməz insident ətrafında “sular” yavaş-yavaş durulur; günahkarların xaricdə yaşadığı müəyyənələrsə, barələrində Interpol axtarışı veriləcək...

23-də parlamentin növbədənəkar sessiyasının plenar iclasında bir sıra deputatlar Söyüdlü kəndində baş verən hadisəyə münasibət bildirib.

Deputat Elman Nəsirov bildirib ki, Gədəbəyin Söyüdlü kəndində baş verənlər birdən-birə olmayıb: “Heç nə birdən-birə olmur. İki həftə əvvəl Rusiyada yaşayan iki nəfər gəlib bu hadisələr üçün pul toplayıb. Başqa adamların, Gədəbəy Rayon İcra Hakimiyyətinin keçmiş başçısı Saleh Rüstəmliyin və keçmiş millət vəkili Nazim Bəydəmirliyin də adı çəkilir. Bir çoxu da mahiyyətə varmadan bu prosesə qoşulur. Azərbaycan polisi öz vəzifəsini icra edib. Bu zaman bir nəfər polis qaydanı pozub, o da cəzalandırılacaq. DİN bununla bağlı yoxlama təşkil edib və əməkdaşlarını Söyüdlüyə göndərüb. Dövlət bütün imkanlarından istifadə edir ki, bu hadisənin əsas mahiyyəti üzə çıxsın”.

Elnur Allahverdiyev isə deyib ki, həmin hadisədən istifadə edib öz məkrli niyyətlərini həyata keçirməyə çalışan şəxslər və dairələr var: “Gədəbəydə baş verənlər istənilən cəmiyyətə xas haldır. Dövlətin də əsas funksiyası onu qanun çərçivəsində həll etmək və yoluna qoymaqdır. Açıq görünür ki, onların əsas hədəfi vətəndaşla polisi, xalqımızla dövləti üz-üzə qoymaq, nifaq salmaqdır. Şübhə yoxdur ki, onların niyyəti həmişəki kimi gözlərində qalacaq. Çünki Azərbaycanda dövlətlə xalqı, insanları qoruyan hüquq mühafizə orqanlarını bir-birinə bağlayan tellər güclüdür və sarsılmazdır”.

103 sayılı Gədəbəy Seçki Dairəsi üzrə Milli Məclisin deputatı Sevinc Hüseynova da Söyüdlü kəndində baş verənlərə münasibət bildirib. Sevinc Hüseynova hazırda rayonda bu hadisələrlə bağlı iş aparıldığını diqqətə çatdırıb. Deputat bu hadisənin necə yarandığına da münasibət bildirib: “Bu hadisənin Laçın-Xankəndi yolunda ekofəallarımız nəticələr əldə edəndən, sülh müqaviləsi ilə bağlı irəli addımlar atılan zaman baş verməsi suallar yaradır. Ucqar kənddə bu hadisənin baş verməsinin arxasında təbii ki, kimlərsə dayanır. Lakin bu qüvvələrin niyyəti gözündə qaldı. Hadisənin qarşısı aidiyyəti qurumlar tərəfindən dərhal alındı və reaksiya verildi. Birmənalı olaraq əminəm ki, Söyüdlüdə iş aparən hüquq-mühafizəsi orqanları, həm də komissiya bu problemi həll edəcək. Sakinlərimizin ekoloji çirklənmə ilə bağlı müraciətləri vaxtında həll olunacaq. Düşünürəm ki, bu hadisəni törədənlər də öz layiqli cəzasını alacaq”.

Gədəbəydən seçilən digər deputat Arzu Nağıyev isə deyib ki, Gədəbəy rayonunun Söyüdlü kənd sakinlərinin dediklərində də həqiqət var. O bildirib ki, problemi bu qədər böyütmək lazım deyildi: “Biz bu məsələdə sadəcə xalqdan istifadə edildi deyə bilərik. Ölkə xaricində yaşayanlar və daxilində olan koordinatları bu hadisədən öz məqsədləri üçün istifadə etdilər. Jurnalistlərin və digər şəxslərin işləri araşdırılmalıdır. Bu gün Gədəbəydə baş verən hadisələrin fonunda dövlətə qarşı böyük aksiyanın qarşısı alınıb və heç bir təhlükə yoxdur”.

Bəs təxribatçılar yaxalanaq mı, onların haqqında cinayət təqibi həyata keçiriləcək mi? Axtarısa veriləcəklər mi? Ən önəmlisi, Rusiya öz

adamlarını Azərbaycana verərmi?

Deputat Arzu Nağıyev mövzu ilə bağlı “Yeni Musavat”-a deyib ki, araşdırmalar əsasında təxribatçıların xaricdə yaşadığı müəyyənələrsə, barəsində Interpol axtarışı veriləcək: “Məlum məsələdir ki, Gədəbəyin Söyüdlü kəndində baş vermiş hadisə ilə bağlı artıq baş nazirin sərəncamına uyğun olaraq komissiya işləyir, hər bir kənd sakini ilə görüş keçirilir, həmçinin həmin gölün monitorinqi aparılır. Bu proseslərlə paralel insidentin baş verməsində rol oynamış şəxslərlə bağlı da araşdırmalar aparılır. Məlum olduğu kimi, 5 nəfər həbs edilib, barələrində 20 sutkalıq həbs-qətimkan tədbiri seçilib, həmçinin cərimə olunanlar var.

Əlbəttə ki, iğtişaşın necə baş verməsi ilə bağlı araşdırma davam etdiriləcək. Bu, hüquq-mühafizə orqanlarının səlahiyyətidir. Cinayət işinin qalxması üçün subyektiv, obyektiv tərəf var və məram, məqsəd nə olmalıdır - bu aydınlaşmalıdır. Aydınlaşma, cinayət işi qaldırıldıqdan sonra kimin harada yerləşməsindən asılı olmayaraq, barəsində müvafiq qərarlar qəbul ediləcək. Əgər həmin şəxslər xarici ölkə vətəndaşıdırsa, onların haqqında Interpol vasitəsilə araşdırma, eyni zamanda axtarışavermə məsələsi gündəmdə ola bilər”.

Qeyd edək ki, iyunun 21-də baş nazir Əli Əsədovun sərəncamı ilə Söyüdlü kəndində tullantıxana sahəsində monitorinqlərin aparılması və mövcud vəziyyətin qiymətləndirilməsi məqsədilə komissiya yaradılıb. Komissiyaya ekologiya və təbii sərvətlər naziri Muxtar Babayev rəhbərlik edir. Komissiyaya səhiyyə nazirinin, fəv-

qələdə hallar nazirinin, kənd təsərrüfatı nazirinin müavirləri, Nazirlər Kabineti Aparatının Sənaye və energetika şöbəsinin müdiri, İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinin rəisi və Gədəbəy Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı daxildir.

Kənddə vəziyyətin araşdırılması üçün yaradılan komissiyanın üzvləri artıq Gədəbəy rayonuna gedib. Komissiya Sö-

yüdlü kəndində tullantıxana sahəsində monitorinqlərin aparılmasını və mövcud vəziyyətin qiymətləndirilməsini təmin etməli, sakinlərin sağlamlığının və ətraf mühitin qorunması sahəsində vətəndaşların müraciətlərini araşdırmalı, monitorinqin və qiymətləndirmənin nəticələrinə uyğun olaraq müvafiq təkliflərini hazırlayıb Nazirlər Kabinetinə təqdim etməlidir.

□ **Xalidə GƏRAY,**
“Yeni Musavat”

ÜST-dən yeni xəstəlik xəbərdarlığı - Azərbaycana yenə təhlükə var?

Mərdan Əliyev: “Təbii yoluxucu xəstəlikdir, Azərbaycana da gələ bilər...”

● **Ü**mmüdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) 2023 və 2024-cü illərdə tropik xəstəlikləri olan xəstələrin sayının artmasından dolayı hazırlıq üçün fəaliyyətə başlayıb. “Reuters”-in məlumatına görə, ÜST rəhbəri Tedros Adanom Qebreyesus bu xüsusda bildirib ki, Dang qızdırması, Zika virusu infeksiyası və çikunquniyaya yoluxma hallarının artması gözlənilir. Bütün bu xəstəliklər insanlara ağcaqanad dişləməsi ilə keçir.

“Son onilliklərdə bütün dünyada, xüsusən də keçən il 2,8 milyon belə yoluxma və 1280 ölüm halının qeydə alındığı Amerikada Dang epidemiyasına yoluxma halları kəskin şəkildə artıb”, - deyə ÜST başçısı bildirib.

Bəs bu nə xəstəliklərdir belə? Azərbaycan üçün də təhlükə varmı?

İnfeksionist-hepatoloq Mərdan Əliyev mövzu ilə bağlı “Yeni Musavat”-a dedi ki, dünyada yüzlərlə virus var: “Bu virusların bəziləri çox təhlükəlidir, bəziləri çox ciddi sayılır. Bunların bir çoxu endemik xarakter daşıyır. Xüsusən endemik virusların içində çox təhlükəli viruslar var. Bu adlanan viruslar da təhlükəli viruslar sayılır, bunlar da endemik viruslardır. Bunlar hemoradik qızdırmalar qrupuna daxil olan, bu xəstəliyi törədən viruslardır. Əsasən ekvatora yaxın ölkələrdə, Afrikada, Amerikada, Cənub hissələrdə daha çoxdur. Bu viruslar əsasən ağcaqanad vasitəsilə yoluxur, ağcaqanadların ağız suyunda olur, insanı dişləyərkən dərisinə, oradan qanına daxil olur. Beləliklə xəstəlik törədir. Xəstəlik güclü qızdırma, bütün bədəndə ağrı, qansızmalar, dəri səpkiləri olur. Bunların bəziləri daha öldürücüdür, bəziləri daha az. Bunların içərisində Dang qızdırması daha yüngül olan bir tipdir, amma ölüm halları da müşahidə edilə bilər”.

Ekspert bu virusun bizim ölkəyə gəlmə ehtimalından da danışdı: “Bu günə qədər ölkəmizdə bu viruslar müşahidə edilməyib. Amma nəzəri cəhətdən təbii yoluxucu xəstəlikdir, gələ bilər. Bu xəstəliklərin coğrafi miqyası az ölkədə müşahidə edilirdi. İndi daha çox ölkədə müşahidə edilir. Bunun səbəbi təbii ki, insanların artması, miqrasiyanın çoxalması, gediş-gəlişin çox olması və dünyanın bir-birinə inteqrasiya etməsi yoluxucu xəstəliklərin artmasına səbəb olur. Get-gedə yoluxucu xəstəliklər mövzusunı daha aktual edir”.

□ **Afaq MİRAYIQ,**
“Yeni Musavat”

Quru sərhədlərimizlə bağlı gözlənilməz qərar! Cərimələr ləğv olunacaqmı?

Deputat: “Əlaqələrimiz olan ölkələrlə sərhədlər açıla bilər, amma...”

“Çox güman ki, yaxın günlərdə Operativ Qərargah ləğv ediləcək, bununla da Azərbaycanda koronavirus mövzusu rəsmi olaraq tarixə qovuşacaq”.

Bunu az öncə **İqtisadçı-ekspert Natiq Cəfərli** söyləmişdi. O, quru sərhədlərinin açıla biləcəyini də qeyd etmişdi. **Sitat:** “Rəsmi statistika da buna imkan verir - ölkədə cəmi 14 aktiv xəstə var. Azərbaycan hökumətinin İran vətəndaşlarına sərhəddə (hava limanı və quru sərhədlərdə) viza verilməsi prosedurunun ləğv etməsi, onların ya ASAN VİZA, yaxud İrandakı konsulluğumuzdan viza alaraq ölkəyə gələ bilməsi çox doğru qərardır. Bu, quru sərhədlərin açılmasına hazırlıq göstəricisidir. Ehtimal var ki, hökumət bu həftə (19-25 iyun aralığı - red.) pandemiya ilə bağlı bütün qərarların ləğv edilməsini elan edəcək. Eyni zamanda quru sərhədlərin açılması ilə bağlı qərarın veriləcəyi də gözlənilir. Ümid var ki, hökumət insanların çoxdan gözlədiyi və hüquqi olaraq doğru olacaq qərarı bugünlərdə verəcək”.

Ekspert pandemiya dönməndə yazılan cərimələrin ləğvi məsələsinə də toxunmuşdu: “Bu səhifənin birdəfəlik qapadılması üçün yaxşı olardı ki, Azərbaycan hökuməti pandemiya dövründə vətəndaşlara və biznesə verilən cərimələr məsələsinə də həll etsin - indiyədək cəriməsi olanların borcu ləğv edilsin, pandemiya dövründə cərimə ödəmiş vətəndaşlara isə həmin vəsait geri qaytarılsın. Bunun çox asan mexanizmləri var. Məsələn, həmin vəsait cərimə ödəmiş vətəndaşların kommunal borclarından hər ay kiçik məbləğlərlə 1 il ərzində silinə bilər”.

Gözləntilər doğrulacaqmı?

Yada salaq ki, qonşu Türkiyə və Gürcüstanda artıq ödənilən cərimələrin vətəndaşlara qaytarılması, ödəməyən cərimələrin isə silinməsi haqda qərarlar verilib.

Milli Məclisin deputatı Ceyhun Məmmədov mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”a dedi ki, bu gün dünyada müəyyən proseslər gedir və problemlər qalmaqdadır: “Bu gün biz deyə bilərik ki, pandemiya təhlükəsi tamamilə aradan qalxıb. Hələ də bir sıra ölkələrdə problemlər var. Amma ciddi şəkildə azalma da özünü göstərir. Düşünürəm ki, quru sərhədlərin açılması doğru qərar olmaz. Sərhədlərin bağlı qalması məsələsi, təkə pandemiya ilə bağlı deyil, həm də təhlükəsizlik məsələsidir. Əlaqələrimiz olan ölkələrlə sərhədlər açıla bilər. Amma birdən-birə bütün ölkələrlə sərhədlərin açılması bizə başqa problemlər yarada bilər. Regionda, dünyada müharibə var, qarşıdurma gedir. Ona görə də biz bu məsələlərdə tələsməməliyik.

Cərimələrin ləğvi məsələsinə gəldikdə isə bu barədə mən fərqli düşünürəm. Hesab edirəm ki, bu, gələcəkdə vətəndaşlarda arxayınlıq yaradacaq. Belə bir nümunə yaradığı təqdirdə gələcəkdə pandemiya baş verərsə və ya hansısa xoşagəlməz hal baş verərsə, insanlarda arxayınlıq yaradacaq. Əgər kiməsə səhv edibsə, kiməsə yanlışla yol veribsə, günahı varsa, mütləq cəzasını almalıdır. Cərimələrin ləğvi yeni bir yanaşma formalaşdıracaq və insanların məsuliyyət hissini azaldacaq”.

Qeyd edək ki, artıq Azərbaycanda xüsusi karantin rejiminin müddəti uzadılıb. Bununla bağlı baş nazir Əli Əsədov dünən müvafiq qərar imzalayıb. Qərarla Azərbaycan ərazisində xüsusi karantin rejiminin müddəti iyun 1-dən oktyabrın 2-dək uzadılıb.

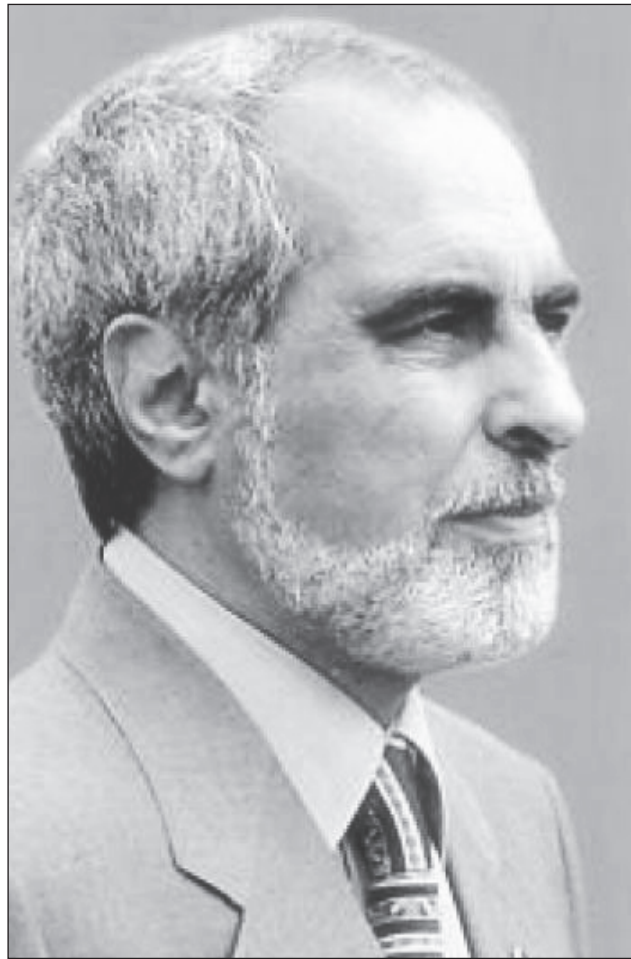
□ **Afaq MİRAYIQ,**
“Yeni Müsavat”

Bu gün - iyunun 24-də Milli Azadlıq hərəkatının lideri, Azərbaycanın eks-prezidenti Əbülfəz Elçibəyin anadan olmasının 85 illiyi tamam olur. Bu münasibətlə Bakıda, Avropanın bir sıra şəhərlərində və sabiq prezidentin doğulduğu Kələki kəndində bir sıra tədbirlərin keçirilməsi nəzərdə tutulub.

Bəs Elçibəy tarixdə hansı statusda qalacaq? 62 illik ömrün əsas akkordu nədir? Onun Azərbaycan xalqı qarşısında ən böyük xidməti nədən ibarətdir?

“**Elçibəy İnstitutu**” ictimai birliyinin icraçı direktoru **Oktay Qasımov** “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, milli azadlıq hərəkatının lideri Əbülfəz Elçibəyin 85 illiyi bu il müxtəlif tədbirlərlə qeyd olunur və bu gün də qeyd olunacaq: “Könül istərdi ki, daha təmtəraqlı qeyd olunsun. Çünki Əbülfəz Elçibəyin Azərbaycan tarixində mühüm rolu var. Əbülfəz Elçibəy tarixdə hansı statusda qalacaq, hansı xidmətləri ilə anılacaq? Əlbəttə, bu geniş bir mövzudur. Müxtəlif istiqamətlərdən bu məsələyə yanaşmaq olar. Amma ilk öncə qeyd etmək lazımdır ki, Əbülfəz Elçibəy Azərbaycan tarixində 1970-ci illərdə Azərbaycanın müstəqilliyi və bütövlüyü uğrunda mübarizə aparmış və bununla bağlı həbsə düşmüş bir dissident olaraq tarixdə qalacaq.

İkinci xidməti isə onun milli azadlıq hərəkatının lideri olmaq və bu hərəkatın yekunu olaraq Azərbaycanın müstəqilliyinin bərpa edilməsinə nail olmaqdır. Təbii ki, bu da tarixdə qeyd olunacaq. Üçüncü istiqamət onun ideoloji sahədə apardığı mübarizədir. Bizim milli kimliyimizin inkişafında və tanınmasında, bu ideologiyanın geniş əhali tərəfindən qəbul edilməsində Elçibəyin böyük xidmətləri var. Digər tərəfdən, Əbülfəz Elçibəy Bütöv Azərbaycan ideyasını siyasi müstəviyə daşıyan və onu ümumi təşkilat halına salan, bu istiqamətdə aparılacaq mübarizənin ideoloji əsaslarını özündə əks etdirən ideoloji-nəzəri bazanı hazırlayan bir lider olaraq tarixdə qalacaq. Bundan başqa, Əbülfəz Elçibəy Azərbaycan Prezidenti kimi fəaliyyət göstərdiyi 1 ildə gördüyü işlər var ki, bunlarla xatırlana-
caq.

Əbülfəz Elçibəy-85 - 62 illik ömrün əsas akkordu

Oqtay Qasımov: “Elçibəyin hakimiyyətdə olduğu dövrdə atdığı addımların və verdiyi qərarların Azərbaycan dövləti və xalqının gələcək inkişafında önəmli rolu oldu”

Abutalıb Səmədov: “Elçibəyi daha çox yüksək mənəvi keyfiyyətlərinə görə dəyərləndirirəm, Azərbaycan xalqının yaddaşında ilk növbədə bu cür də qalacaq”

Onlardan birincisi Qərb neft şirkətləri ilə intensiv şə- kildə müqavilələrin hazırlanması ilə bağlı aparılan müzakirələr və Azərbaycan Ordusunun 1992-ci ilin yayındakı uğurlu hərbi əməliyyatları nəticəsində Qarabağın əhəmiyyətli hissəsinin azad olunması, Goranboy rayonunun Ağcakənd bölgəsinin azad edilməsi oldu. Hakimiyyəti dövründə Azərbaycan milli valyutasının tədaviyə buraxılması, Azərbaycanda ali və orta ixtisas məktəblərinə qəbulda test üsulunun tətbiqinə başlaması ilə də Elçibəy xatırlanacaq. Eyni zamanda o, 200 il ərzində Azərbaycan ərazisində yerləşmiş 75 minlik rus ordusunun Azərbaycandan çıxarılmasına nail olub ki, bunlar böyük tarixi xidmətlərdir. Elçibəyin hakimiyyətdə olduğu dövrdə atdığı bu addımların, verdiyi qərarların Azərbaycan dövlətinin və xalqının gələcək inkişafında önəmli rolu oldu”.

Siyasi şərhçi Abutalıb Səmədov isə bildirdi ki,

Əbülfəz Elçibəyə Azərbaycanda birmənalı münasibət yoxdur: “Onun haqqında danışan insanlar bir-birindən kəskin fərqlənən mövqelər sərgiləyirlər. Düşünürəm ki, bu fərqli münasibətlər bundan sonra da davam edəcək. Azərbaycan xalqı Əbülfəz Elçibəyi heç vaxt birmənalı qiymətgəsinin azad edilməsi oldu. Onu böyük dövlət xadimi, xalqının axıra qədər başa düşmədiyi böyük siyasətçi, ideoloq kimi sayanlar da var, Elçibəyi siyasətdən uzaq, dövləti idarə etmək imkanına malik olmayan zəif siyasətçi sayanlar da var. Ancaq hər iki tərəf bir məsələdə eyni mövqeni tutur - Əbülfəz Elçibəy xalqını bütün qəlbi ilə sevən, onun xoş günləri üçün çalışan yüksək mənəviyyətli, təmiz siyasətçi idi. Xalq hərəkatının aktiv iştirakçılarından biri kimi Azərbaycan üçün, Azərbaycan xalqı üçün əlindən gələni etməyə çalışdı. Mən də Əbülfəz Elçibəyi daha çox yüksək mənəvi keyfiyyətlərinə görə dəyərləndirirəm.

Hesab edirəm ki, Azərbaycan xalqının yaddaşında ilk növbədə bu cür qalacaq. Təmiz, halal, gözütöx, xeyirxah, səmimi və siyasətdən uzaq adam kimi.

Onun 1 illik hakimiyyəti dövründə çox təəssüf ki, Azərbaycan dərin böhran içərisinə salındı. Buraxılan səhvlər 1993-cü ilin iyun hadisələrinə gətirib çıxardı ki, əgər böyük dövlət adamı Heydər Əliyev gəlməseydi, Azərbaycanı bu vəziyyətdən çıxarmaq mümkün olmazdı. Elçibəyin ən böyük xidmətlərindən biri də həmin dövrdə ən düzgün qərarı qəbul etməsi - Heydər Əliyevi dəvət etməsi oldu. O, artıq başa düşürdü ki, hakimiyyəti Surət Hüseynov və onun ətrafında olanlar ələ keçirir və Moskvanın istədiyi şəxsin hakimiyyətə

gəlmək ehtimalı həddən artıq yüksəkdir. Bu adam Ayaz Mütəllibov da ola bilərdi, Surətin özü də ola bilərdi, başqa bir şəxsin də ortaya çıxmaq ehtimalı var idi. Azərbaycanın müstəqilliyinin qorunması üçün Əbülfəz Elçibəy və onun ətrafında olanlar Heydər Əliyevi dəvət elədilər. Onlar Heydər Əliyevin dövlətçiliyi axıra qədər qoruyacağına əminliklərini göstərdilər. Bunu sabiq baş nazir Pənah Hüseyn özünün məşhur “Cinayətimiz məğlubiyətimizdir” adlı məqalələrində açıq şəkildə göstərib. Elçibəy təəssüf ki, ətrafındakılara çox güzəştlər eləyən, çox humanist davranan, onlara layiq olmadıqları etimadı göstərən bir insan idi. Bu isə sonda onun özünə zərər vururdu. Bəzən isə Elçibəy reallıqları nəzərə almayan kəskin fikirlər söyləyirdi. Bu da son nəticədə onun hakimiyyət ömrünün qısa olmasına gətirib çıxardı”.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

“Türkiyə və Azərbaycan HAKİM hava komandanlığı idarəetmə sisteminin birgə layihəsini həyata keçirir”.

Egey və Aralıq dənizləri hövzəsində müstəsna hərbi-siyasi üstünlüyə nail olub. Azərbaycan isə Vətən müharibəsində qələbəsinə sonrakı re-

söylədi: “Müasir müharibələrdə hava məkanının təhlükəsizliyi çox önəmlidir. Biz bunu hazırda gedən Ukrayna-Rusiya müharibəsində də

zində Qazaxıstan, Türkmənistan, İran, Rusiya kimi ölkələr var. Bu, həmin məkanlara nəzarət etmək deməkdir. Hava hücumundan birgə müda-

Azərbaycan və Türkiyənin möhtəşəm layihəsi - Egey dənizindən Xəzərə kimi...

Ekspertlər iki qardaş ölkənin ortaq projesini dəyərləndirdilər - “Onu reallaşdırmaqla bilsək...”

Bunu Türkiyə Müdafiə Sənayesi İdarəsinin rəhbəri Haluk Gergün qardaş ölkənin birgə hava komandanlığı idarəetmə sisteminin yaradılması haqda danışarkən deyib.

Onun sözlərinə görə, HAKİM hava komandanlığı sistemi layihəsi Azərbaycan və Türkiyə Hərbi Hava Qüvvələrinin birgə həyata keçirdiyi ən mühüm layihələrdən biridir.

“Bu layihə ilə hər iki ölkənin hərbi hava qüvvələrinin birgə əməliyyatlarını nəzərdə tutmaqla yanaşı, Azərbaycanın hava məkanına nəzarət edə biləcək”, - deyərək Gergün vurğulayıb və əlavə edib ki, layihə tam şəkildə həyata keçdikdən sonra birgə hava məkanına nəzarət zonası Egey dənizindən Xəzər hövzəsinə qədər olan ərazini əhatə edəcək.

Yada salaq ki, professor Gergün bu yaxınlarda Prezident R.T.Ərdəğanın nümayəndə heyətinin tərkibində Azərbaycanda səfərdə olub. Hava məkanımız, strateji obyektlərimiz xüsusən də İranın və sülh müqaviləsi imzalamaq istəməyən Ermənistanın təhdidlərinə qarşı nə dərəcədə etibarlı qorunacaq?

Deputat Bəhruz Məhərrəmov prosesin ən vacib mərhələsinə daxil olduğunu qeyd etdi: “Azərbaycan və Türkiyə arasında Şuşa Bəyannaməsi ilə ali səviyyəyə yüksəlmiş müttəfiqlik münasibətləri həyat və fəaliyyətin bütün sahələrini əhatəleyir. Əlbəttə ki, əlaqələrimizdə müdafiə və müdafiə sənayesi sferası xüsusi yer tutur və ötən dövr üzrə təhlil aparsaq bu əməkdaşlığın kifayət qədər uğurla davam etdiyini görmək olar.

Lakin elmi-texniki tərəqqi, xüsusən müasir informasiya texnologiya həmlələri fonunda münasibətlərin yeni situasiyaya uyğunlaşdırılması, yeni imkanlardan səmərəli istifadə zərurətdir. Türkiyə-Azərbaycan HAKİM hava komandanlığı layihəsi özündə məhz bu konsepsiyayı ehtiva edir. Sırr deyil ki, son bir neçə ildə Türkiyə Şimali Afrikadan Yaxın Şərqi, Qara,

gionun önəmli güc mərkəzinə çevrilib. Azərbaycan və Türkiyə arasında mövcud tərəfdaşlıq isə bu realığı daha da möhkəmləndirir, eyni zamanda regionda sülh və sabitlik mühiti üçün qaranta çevrilib.

Bizim hərbi əməkdaşlığımızda hərbi hava fəaliyyəti xüsusi yer tutur, xüsusən Vətən müharibəsində biz Türkiyə hərbi hava məhsullarının imkanlarına şahid olduq, bu gün də dünyada bir neçə münaqişə ocağında Türk hərbi sənayesi öz sözünü deməkdədir. Eyni zamanda Azərbaycanın da digər dövlətlərlə, xüsusən İsrailə əməkdaşlığı bizi bu sahədə güclülər sırasına daxil edib. Bütün bunların fonunda bir millət, iki dövlət və bir yumruğumuza vahid hava məkanı elementinin artırılması, həm dövlətlərimizin, həm də bir millətimizin marağıdır. Qeyd edim ki, bunun üçün ciddi təməllər mövcuddur, ekosistem var, ən əsası isə siyasi iradə var.

Xatırlayırınsızsa, qısa müddət öncə seçkilərdən sonra Azərbaycana səfərə gələn Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdəğan və cənab İlham Əliyev iyunun 13-də Hərbi Hava Qüvvələrinin yeni Mərkəzi Komanda Məntəqəsinin açılışında iştirak etdilər. Təbii ki, bu, bütövlükdə prosesin vacib mərhələsidir və aidiyyəti tədbirlər davam edəcək”.

AĞ Partiya başqanının I müavini, siyasi şərhi Əhəd Məmmədli çox düzgün addımların atıldığını

gördük. Hava məkanının müdafiəsi həm PUA-lar, həm qırıcılar, həm də bombardmanlardan qorunması ölkənin təhlükəsizliyinin təminatıdır. Bu sahədə də Azərbaycan və Türkiyənin birgə işləməsi çox düzgün və strateji addımdır. Biz quru ərazimizlə bərabər, hava məkanımızı da qorumağı bacarmalıyıq. Düşmənlə dost olmayan ölkələrlə əhatələnən Azərbaycan hüduqlarını qorumağı bacarmalıdır. Bunu da qardaş Türkiyə ilə birgə etməyimiz doğru qərarıdır. Təkcə Ermənistan deyil, Rusiya və İrandan da quru sərhədlərimizlə bərabər hava məkanımızı da müdafiə etməyi bacarmalıyıq. Bunu da ancaq Türkiyə ilə bir yerdə edə bilərik.

Azərbaycan Ordusu Türkiyə Ordusu nümunəsində qurulmalıdır. Bu haqda Prezident İlham Əliyev də deyib. Azərbaycan Ordusunun inkişafı, daha da güclənməsi dövlətin birinci işi olmalıdır. Əvvəl ordu, sonra da digər sahələr inkişaf etməlidir. Çünki ordusuz digər sahələr də etkisiz hala çevriləcək. Unutmayaq ki, düşməni tətbiq edərək və yadırgamağımızı gözəldir. Biz də dövlət, xalq olaraq düşməni əsla bu fürsəti verməməliyik”.

Hərbi polisin sabiq rəisi, polkovnik Rövşən Məhərrəmov da bildirdi ki, söhbət olduqca mühüm bir layihədən gedir və əgər bu layihəni tətbiq edə bilsək, böyük uğurlar bizimlə olaçaq: “Bilirsiniz ki, Xəzər dəniz-

li sistemi yaratmaq deməkdir. Bu layihə olduqca ciddi layihədir, dövlətimiz üçün mühumdur. Düşmənlərimizə bir mesajdır, xüsusilə qonşuluqdakı düşmənlərə. Rusiyanın Ermənistanın hava məkanını qoruduğu kimi, Azərbaycan da qardaş ölkə ilə bunu tətbiq etmək istəyir. Amma bu sistem tətbiq olunduqda, təkcə Egey dənizdən Xəzər dənizinə qədər məkan nəzarətə götürülmür, başqa dövlətlərin də hava məkanı həmçinin nəzarətdə olur. Biz biləcəyik ki, nə var, nə yox.

Bu layihə ucuz deyil, çox bahalı layihədir. Layihə həm də onu göstərəcək ki, Azərbaycan tək deyil. Ortada hər kəsə məlum olan Azərbaycanın müttəfiqi Türkiyə dövləti var. Qardaş ölkə kimi dəim yanımızdadır. Belə mühüm layihəni başa çatdırmaqla bilsək, hesab edin ki, Azərbaycan bir neçə ilə hava məkanını qorumaq istiqamətində irəliləyəcək. Ümumiyyətlə, hava hücumundan müdafiə sistemi dünya praktikasında göstərir ki, ən vacib məsələlərdən biridir. Son olaraq, biz bunu Vətən müharibəmizdə və hazırda davam edən Rusiya-Ukrayna savaşında gördük. O sistem artıq Azərbaycan Türkiyə ilə birlikdə həyata keçirə bilsə, çox gözəl bir nəticəni olacaq. Biz rahat olacağıq ki, hava məkanımız həm dəniz, həm də quru üzərindən mükəmməl qorunur”.

□ **Cavanşir ABBASLI,**
“Yeni Müsavat”

Səfirliyimizə terror hücumundan 5 ay ötür - “yük” isə hələ də köhnə yerində...

Rəsmi Tehran Azərbaycana qarşı düşmənçilik siyasətindən niyə əl çəkə bilmir - rəylər

Azərbaycanın Tehrandakı səfirliyinə xain terror hücumundan 5 ay ötür. Əfsus ki, İran tərəfi hücum edən cinayətkar-qatili Yasın Hüseynzadəni “dəlixanaya” salmaqla işini bitmiş hesab edib. Halbuki çox ciddi, iki ölkə diplomatik münasibətlərini sıfırlayan kriminal bir hadisə baş verib.

Azərbaycanın ədalətli şərti isə qüvvəsində qalır. Rəsmi Bakı bunu dəfələrlə, ən yüksək səviyyələrdə bəyan edib: bir günahsız insanın ölümünə səbəb olmuş terror aktı obyektiv araşdırılmalı, günahkarlar layiqli cəzalarını almalı, rəsmi Tehran Azərbaycanın diplomatik nümayəndəliklərinə təhlükəsizlik zəmanəti verməlidir.

Hələ ki bunların heç biri yoxdur. Əksinə, Azərbaycan vətəndaşı Fərid Səfərlinin oğurlanması və ardınca onun başına gətirilənlər molla rejiminin elementar qonşuluq münasibətlərində “qırmızı xətləri” tapdamağa davam etdiyini göstərdi.

Politoloq Elxan Şahinoğlu “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, İran son zamanlar bir sıra ölkələrlə münasibətləri normallaşdırmağa çalışır. O, İran rəsmilərinin açıqlamalarına diqqət çəkərək qeyd etdi ki, Səudiyyə Ərəbistanının əleyhinə bir kəlmə də deyilmir: “Misirlə də, hətta düşmən hesab etdikləri ABŞ-la da münasibətləri normallaşdırmaq istəyirlər. Lakin qonşu Azərbaycana qarşı tənqibatlar ara vermirlər. Ölkəmizlə münasibətlərin düzəlməsi üçün ilk növbədə saxta ittihamlarla həbs olunan tələbəmiz dərhal azad edilməlidir. İkinci şərtimiz səfirliyimizə edilən hücumla bağlı araşdırma aparılmasıdır. Azərbaycanlı tələbəni casus adlandırırlar, lakin Almaniyada oxuyan gənc, sadəcə, tələbə salınıb. Mütəmadi telefon danışığı olur, hökumətlərarası komissiyaların sədrləri arasında telefon əlaqəsi olub, amma bu, münasibətlərin normallaşmasına təkan verə bilməz”.

Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzinin aparıcı məsləhətçisi Mətin Məmmədli mövzunu belə şərh etdi: “İranın Azərbaycana qarşı münasibəti diplomatik normalaların kobud şəkildə pozulmasıdır. Xüsusilə 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra bir çox problem yaranıb. İran bölgədə formalaşan yeni geosiyasi realıqları qəbul etmək istəmir. İran Azərbaycana qarşı məkrli siyasətini tam gücü ilə həyata keçirir. Səfirliyimizə edilən hücumla iki ölkə arasında münasibətlər daha da korlandı. “Qırmızı xətlər” o qədər keçilib ki, bunu qısa zamanda unutmamaq mümkün deyil. Münasibətlərin normallaşması üçün terror aktı obyektiv araşdırılmalıdır. O cümlədən İranın siyasi, hərbi rəhbərliyi ölkəmizin ərazi bütövlüyü, müstəqilliyimizə qarşı istiqamətlənmiş açıqlamalardan çəkinməlidirlər. İran regionda cərəyan edən proseslərə neqativ təsir göstərməməlidir. 30 il ərzində Azərbaycan torpaqlarını işğal altında saxlayan Ermənistanı yenidən işğalçılıq planlarını həyata keçirmək üçün təhrik etməməlidir”.

Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Fəzail Ağamalı “Yeni Müsavat”a açıqlamasında İranın Azərbaycana qarşı münasibətinin düzələcəyinə ümid etmədiyini bildirdi. Millət vəkili-nin fikrincə, Azərbaycana qarşı düşmənçilik davam edəcək: “İran-fars molla rejimi süquta uğramayana, orada müstəqil Azərbaycan dövləti yaranmayana qədər normal münasibətlər qurulmayacaq. Bu, tarixin obyektiv qanunauyğunluqlarına söykənən nəticədir. Bu cür rejimlər uzun müddət yaşaya bilməz. Tarix bu cür rejimləri təbii surətdə silir. Bu proses artıq gedir. Rejim varlığını qoruyub saxlamaq üçün Azərbaycana qarşı ona görə düşmənçilik edir ki, zəif olmağımızı istəyir. Daim münaqişələrin içində yer almağımızı inkişaf etməyimizə mane ola, daha güclü dövlətə çevrilməyimizə əngəl törədə bilər.

Bizim güclü olmağımız güneyli soydaşlarımızın milli azadlıq hərəkatını stimullaşdırır. Azərbaycan münasibətlərin normallaşmasını gözləyir. Bizim hər hansı addım atmağımıza ehtiyac yoxdur. Səfirliyimizə hücum edən, səfirliyin əməkdaşını şəhid edən, Fəzail Mustafaya hücum edənlər də İran rejimidir. Müxtəlif adlar altında şəbəkəni genişləndirib dövlətimizə qarşı problemlər yaradırlar. İndiki rejimin fəaliyyəti dövründə bu mövqeyin tamamilə aradan qaldırılması mümkün deyil”.

□ **Nigar HƏSƏNLİ,**
“Yeni Müsavat”

Şuşada Türkiyə konsulluğunun İrəvana və Moskvaya nə dəxli? - Ərdoğanın mesajının əks-sədası...

Hətta Xankəndidə Türkiyə konsulluğu açılsa belə, Rusiya və Ermənistanı aidiyyəti yoxdur; **politoloq**: “Moskva iki dövlət arasında olan məsələyə niyə müdaxilə etməlidir...”

“Şuşada Türkiyə konsulluğunun açılması Bakı ilə Ankara arasında ikitərəfli münasibətlərin mövzudur”. “Yeni Müsavat” bildirir ki, bunu Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarova son brifinq zamanı deyib.

Onun sözlərinə görə, istənilən yerdə, o cümlədən Şuşada konsulluq idarələrinin açılması məsələsi Bakı ilə Ankara arasında ikitərəfli münasibətlərin mövzusu olaraq qalır. “Biz eyni zamanda İrəvan üçün məsələnin həssaslığını başa düşürük. Biz bir-birimizin maraqlarının nəzərə alınmasının zəruriliyini həm Ermənistan-Azərbaycan, həm də Ermənistan-Türkiyə münasibətlərinin normallaşması prosesində vurğulayırıq”, - deyə Zaxarova ikibaşlı şəkildə bildirib.

Qəribədir, Pənəhəli Xanın şəhərində - tarixi türk yurdunda Türkiyə konsulluğunun açılmasına qədim türk torpaqlarında təşəkkül tapmış bir qondarma dövlətin - Ermənistanın hansı həssaslığı ola bilər? İrəvanın Şuşa ilə bağlı hansı “maraqlarından” söhbət gedir ki, Türkiyə və Azərbaycan onu nəzərə almalıdır? Hətta sabah Xankəndidə Türkiyə konsulluğu açılsa belə, bunun nə İrəvana, nə də Moskvaya dəxli ola bilər! Məgər Azərbaycan Qərbi Zəngəzurdə (Sünik - red.) Rusiyanın konsulluq açması haqda qərarına hansısa şəkildə narazılıq və ya həssasiyyət göstərdi? Xeyr. Çünki beynəlxalq hüquq var, BMT Nizamnaməsi var. Onları ya tanıyırsan, ya da tanımırsan!

Belə olan surətdə hələ də gözü Şuşada qalan Ermənistan, görəsən, Azərbaycanla sülh müqaviləsini necə təsəvvür edir? Əgər yenə “miatsum” sayğı təsəvvür edirsə, o zaman daha bir “Dəmir yumruğa” hazır olsun. İkinci yandan, hiss olunur ki, Rusiya da suyu bulandıрмаğa, tərəflər arasında nifaqı dərinləşdirməyə çalışır.

Bütün bunlar Şuşada Türkiyə konsulluğunu açmağı tezləşdirməyin nə qədər vacib olduğunu çıpaqlığı ilə ortaya qoyur. Ki, hərə öz yerini və həddini bilsin. Tezləşəcəkmi? Bu, daha çox Bakıdan, yoxsa Ankaradan asılıdır?

Yada salmaq ki, Türkiyə lideri R.T. Ərdoğan Azərbaycana son səfəri zamanı (14-15 iyun) qardaş dövlətin Şuşada konsulluğu istənilən vaxt açmağa hazır olduğunu bildirmişdi. Onu da demişdi ki, bu, hamıya, o cümlədən Ermənistanı mesaj olacaq. Bəs bu il konsulluq açılacaq mı?

Professor Qabil Hüseynli qəzetimizə qeyd etdi ki, ümumiyyətlə, Rusiya iki dövlət arasında olan məsələyə niyə müdaxilə etməlidir. “Rusiya özü Gorusda konsulluq açmağı planlaşdırır. Ondan əvvəl İran yarımqıç binada konsulluq açdı. İndi Şuşada Türkiyə konsulluğu niyə Moskvanı və İrəvanı narahat etməlidir? Bu, bir millət, iki dövlətin münasibətlərinin yüksək səviyyəsinə dəlalat edir və bizim tam suveren hüquqlarımızdır”, - deyə Q.Hüseynli vurğuladı.

Onun sözlərinə görə, diplomatik korpusların yerləşdirilməsinə dair beynəlxalq konvensiya var və ona uyğun hərəkət etmişik, burada üçüncü dövlətin mənafeyinə xələl gətirəcək hal yoxdur: “Şuşa Azərbaycan ərazisidir. Rusiya Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyır. Türkiyə ilə aramızda Şuşa Bəyannaməsi var. Bütün bunların Ermənistanı və Rusiyaya heç bir əlaqəsi yoxdur. Moskva hansı həssaslığı nəzərdə tutur, aydınlıq gətirsin”.

AMİP sədri Arzuxan Əlizadə qəzetimizə söylədi ki, bu işin Rusiyaya dəxli yoxdur, Ermənistanı isə heç aidiyyəti yoxdur: “Mariya Zaxarova səlahiyyətindən artıq açıqlamalar verir. Bu, bizim işlərimizə qarışmaqdır. Kiminlə diplomatik münasibətlər qurmaq Azərbaycanın daxili məsələsidir. Kreml İran Qafanda konsulluq açanda niyə etiraz etmədi? Ona görə rəsmi Bakı Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinə etiraz bildirməlidir və həddi aşan bəyanatlara son qoyulmalıdır”.

Partiya sədri hesab edir ki, ümumiyyətlə, konsulluğun açılmasını sürətləndirmək lazımdır: “Ərdoğan Bakıda mesaj verdi, top indi Azərbaycan tərəfdədir və düşünürəm ki, konsulluğun açılması tezləşdirilməlidir. Buna görə hansısa üçüncü tərəf bizə mane ola bilməz”.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
“Yeni Müsavat”

Avropa Parlamentində xüsusən də Fransaya bağlı deputatlar Ermənistanı görə “yaxa cırmağa”, Azərbaycan əleyhinə təxribatçı fəaliyyətə davam edirlər. Bununla da Brüssel platformasında aparılan sülh prosesini baltalayır. Demək, faktiki Rusiyanın “dəyirmanına” su tökürlər.

göndəririlər: “Və biz bütün gördüklərimizi və qeydə aldığımızı Brüsselə təqdim edəcəyik”.

Avropa Parlamentinin təhlükəsizlik və müdafiə alt komitəsinin rəhbəri ardınca Avropa Birliyinin Bakıdakı səfirlərinə təxribatçı çağırış edib: “Əgər onlar

qədən də ermənilər yox, bəllidir. Hətta onların bəzilərinin korrupsiya əməlləri ilə bağlı cinayət işləri də başlanıb. Luazonun o cür iddiaları irəli sürməsindən də korrupsiya qoxusu gəlir. Avropa Parlamentinə ermənilərin, Fransanın təsiri o qədər güclüdür ki, artıq Avropa İttifaqının, Avropa İttifaqı Şurası

Görəsən, bu avantüristi Ermənistanı göndərərək oradan Azərbaycana hüddürməklə Avropa Parlamenti nəyə nail olmaq istəyir, doğrudanmı sülh prosesinə töhfə verdiyini düşünür? Axı cəmi 4 həftə sonra - iyulun

bellidir. Hətta onların bəzilərinin korrupsiya əməlləri ilə bağlı cinayət işləri də başlanıb. Luazonun o cür iddiaları irəli sürməsindən də korrupsiya qoxusu gəlir. Avropa Parlamentinə ermənilərin, Fransanın təsiri o qədər güclüdür ki, artıq Avropa İttifaqının, Avropa İttifaqı Şurası

Avropa Parlamentindən növbəti riyakarlıq - Əliyev-Paşinyan görüşünə 4 həftə qalmış...

Politoloq: “Bu, əslində beynəlxalq təşkilatların böhran yaşadığının daha bir təsdiqidir...”

Bunu qurumun “öz ayağına güllə atması” kimi qiymətləndirmək olar. Çünki rəsmi Brüssel, Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişel, həmçinin ABŞ Bakı və İrəvan arasında maksimum qısa zamanda sülh sənədinin imzalanmasına çalışır. Amma erməni lobbisinin çörəyini yeyən bir dəstə təxribatçı-hoqqabaz “yevro-deputat” sülh prosesinin həssas bir mərhələsində görünənə ilə məşğuldur?

“Azərbaycan sülhə can atdığını sübut etməlidir. Hələlik Ermənistan-Azərbaycan sərhədində qeydə alınan hadisələr yalnız bir tərəfin - Azərbaycanın günahı üzündən baş verir”.

Belə bir açıqlamanı **Avropa Parlamentinin təhlükəsizlik və müdafiə üzrə alt komitəsinin rəhbəri, fransız əsilli Natali Luazo** Ermənistanın Sünik (Qərbi Zəngəzur - red.) bölgəsinə başının dəstəsi ilə etdiyi səfərdən sonra dünən verib.

“Hadisələrin Ermənistan tərəfindən qızışdırılması ilə bağlı Azərbaycanın ittihamlarının heç bir sübutu yoxdur. Bu da təəccüblü deyil, çünki Ermənistan sülh istəyir”, - deyə o bildirib. Qeyd edib ki, “Laçın dəhlizi qanunsuz şəkildə bağlanıb”.

Artıq Ermənistanın baş naziri, spikeri, XİN başçısı, müdafiə naziri və təhlükəsizlik katibi ilə görüşlər keçirən bu hikkəli fransız madamın sözlərinə görə, onlar öz missiyaları ilə Bakıya “sərt mesaj”

Azərbaycan tərəfindən Laçın keçid məntəqəsinə baş çəkməyə dəvət edilsələr, Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsinin qərarını əsas götürüb dəvətdən imtina etsinlər”.

O, həmçinin Avropa Parlamentinin “Laçın dəhlizi”nə və mövcud olmayan Dağlıq Qarabağa faktaraşdırıcı missiya göndərilməsi ideyasını dəstəklədiyini vurğulayıb: “Biz Dağlıq Qarabağın erməni əhalisinin hüddə qorumaq üçün beynəlxalq missiya ideyasını alqışlayırıq. Biz həmçinin bununla bağlı BMT Təhlükəsizlik Şurasının xüsusi qətnəmə qəbul etməsini (! - red.) dəstəkləyirik. Yaxşı olardı ki, Avropa Parlamenti üzvləri belə bir qətnəmə layihəsi hazırlasınlar”, - deyə erməni ağzı ilə danışan fransız deputat fantaziyasını bir az da işə salaraq başqa absurd iddialar səsləndirib.

Əlbəttə, Luazo “haqlıdır”. İyunun 15-də “Laçın” postuna atəş açanlar heç-

21-də Brüsseldə Şarl Mişelin vasitəçiliyi ilə İlham Əliyev və Nikol Paşinyan arasında növbəti, kifayət qədər mühüm görüş gözlənilir.

Politoloq Qabil Hüseynli “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, Avropa Parlamentinin Azərbaycana qarşı qərəzli mövqedə olduğu hər kəsə məlumdur: “Avropa Parlamenti heç bir faktı əsaslanmadan tez-tez Azərbaycana qarşı ya bəyanatlar verir, ya hansısa qondarma sənəd qəbul edir. İndi də erməni lobbisindən qidalanan Luazonu Ermənistanı göndərərək və onun dili ilə Azərbaycana qarşı fikirlər səsləndirir. Avropa Parlamenti təhlükəsizlik və müdafiə üzrə alt komitəsinin rəhbəri, fransız əsilli Natali Luazonun səsləndirdiyi bəyanatlar revanşist ermənilərin mövqeyindən fərqlənir. Avropa Parlamenti və Avropa Komissiyasının rəhbərliyinə daxil olan bir sıra şəxslərin korrupsiyaya bulaşdığı da

Prezidentinin sülh sazişi istiqamətində yürütdüyü siyasətin əleyhinə hərəkət edir. Luazonun təmsalında Avropa Parlamenti faktiki olaraq sülh prosesini pozmağa yönəlik davranış ortaya qoyur.

Azərbaycan və Ermənistan liderlərinin gələn ay Brüsseldə Şarl Mişelin vasitəçiliyi ilə görüşünə bir aydan az qaldığı bir vaxtda Avropa Parlamenti rəsmisinin Ermənistanı göndərilməsi və o cür bəyanatlarla çıxış etməsi düşündürücüdür. Belə çıxır ki, bu həm də Şarl Mişelə qarşı atılmış addımdır. Bu vəziyyət əslində beynəlxalq təşkilatların böhran yaşadığını daha bir təsdiqdir. Azərbaycan Avropa Parlamentinin sülh prosesinə töhfə vermək əvəzinə, pozuculuq xətti tutması ilə həm bu qurumun özünə, həm də Avropa İttifaqına rəsmi etirazını bildirməlidir və yəqin ki, bildirəcək”.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

İyunun 23-də Milli Məclisin növbədənəkar sessiyasının növbəti iclası keçirildi. Spiker Sahibə Qafarova gündəliyin müzakirəsinə keçməzdən əvvəl Milli Məclis nümayəndə heyətinin Avstriyaya səfəri barədə məlumat verərək bildirdi ki, bu, parlament sədrinin Avstriyaya ilk səfəri idi. Səfər zamanı Azərbaycanın Avstriyadakı səfirliklərində olduqlarını, Avstriya parlamentinin rəhbərliyi ilə keçirilən görüşlər, Qarabağ bölgəsində həyata keçirilən yenidənqurma və bərpa işləri barədə ətraflı məlumatlar verildiyini, iki ölkənin parlamentləri arasında əməkdaşlıq məsələlərinin müzakirə edildiyini bildirdi.

Cari məsələlərin müzakirəsi zamanı deputatlar Gədəbəy rayonunun Söyüdlü kəndində baş verən hadisələri müzakirə etdilər. **Deputat Elnur Allahverdiyev** bildirdi ki, bu kimi olaylar istənilən cəmiyyətə xas haldır və dövlətin də əsas funksiyası onu qanun çərçivəsində çözmək, yoluna qoymaqdır: “Ancaq təəssüfədir və hər birimizi narahat edən fakt ondan ibarətdir ki, yaşanan olaydan istifadə edərək öz məkrli niyyətlərini həyata keçirən şəxslər və dairələr var. Açıq görünür ki, onların qarşısında əsas hədəf vətəndaşla polisi, xalqımızla dövlətimizi üz-üzə qoymaq, nifaq salmaqdır. Şübhə yoxdur ki, onların bu məqsədləri həmişəki kimi gözlərində qalacaq. Çünki Azərbaycanda dövlətlə xalqı, cəmiyyətlə onu qoruyan hüquq-mühafizə orqanlarını bir-birinə bağlayan təhlükə güclüdür və sarsılmazdır. Bunun bizim müasir tariximizdə kifayət qədər misalları və nümunələri var”.

E.Allahverdiyevin sözlərinə görə, təəssüf ki, hazırda əsas etibarilə sosial şəbəkələrdə məsuliyyətsiz, qızıqırdıcı şərhlər yazan şəxslər, bəzilərini buna sövq edən dairələrin əsas məqsədi də məhz aranı qarışdırmaqdır.

“Zəngəzur dəhlizinin açılması uğrunda Azərbaycan dövlətinin apardığı görünən və görünməz savaşı tədricən yekunlaşdıqca və işğalçı Ermənistan tərəfindən pozitiv mesajların artıq səslənməyə başladığı bir ərəfədə narahatlıqla düşünürəm ki, görəsən, ölkə daxilində hansı hadisəni təlatümə çevirərək bu tarixi prosesdən diqqət yayındırılmağa cəhd ediləcək?”

Bunu **deputat Fazil Mustafə** söylədi. Deputatın sözlərinə görə, bu dəfə də hamımızı üzən hadisənin episentri olaraq təəssüf ki, erməni işğalına qarşı illərdir dağlarını sipər etmiş Gədəbəy seçildi: “Mən burada kənd sakinlərinin etirazlarının haqlı və ya haqsız olduğunu müzakirə etmirəm. İşin mahiyyəti budur ki, süni gölün tikilməsinə etiraz edən vətəndaşlar öz konstitusion hüquqlarından istifadə etmişlər, lakin aralarından bir neçəsi aksiya zamanı qayda-qanun yaratmağa çalışan polisrlərə daşlarla hücum etmiş, polisrlər də bu iğtişası yatırımaq istəyərkən yaşlı bir qadına qarşı bir polis nəfəri biber qazından istifadə etməklə köntöy və kobud hərəkətə yol vermişdir. Anlaşılan bir durumdur: burada yaşayan vətəndaşlar öz sağlamlığına qarşı təhlükə olduğunu iddia edərək etirazını bildirmir, asayış keşikçiləri də bu etirazın qanun çərçivəsini aşmamasını tələb edirlər. Ancaq birdən-birə sosial şəbəkədə elə bir tozanaq qopur ki,

sanki bir tərəfdə düşmən, digər tərəfdə xalq üz-üzə durub”.

F.Mustafə bildirdi ki, bununla da bir polisin köntöy hərəkətini bütün Azərbaycan polisində qarşı nifrət dalğasına çevirərək, dövlət hakimiyyətinə qarşı etimadsızlıq havası yaradılmağa çalışılır.

Milli Məclisdə Gədəbəy seçicilərini təmsil edən deputat Sevinc Hüseynova dedi ki, hazırda hadisələrlə bağlı rayonda hüquq-mühafizə orqanları iş aparır, həmçinin dövlət komissiyası yaradılıb: “İlkin məlumatlar olsa da, nəticələri gözləməliyik”. Ardınca S.Hüseynova baş verənlərlə bağlı fikirlərini bölüşdü: “Gədəbəy Ermənistanla 23 km-lik sərhəddə yerləşən dağlıq rayondur. Söyüdlü kəndi rayonun ən böyük və dağlıq kəndidir. Əhalinin əsas məşğuliyyəti əkinçilik və maldarlıqdır. Akademik Qoşqar Əhmədli də bu kənddə doğulub. Seydili Birinci və İkinci Qarabağ müharibələrində öz sözünü deyib. Doğma rayonumda baş verən hadisə məndə də təəssüf və narahatlıq doğurur. Dağın başında min bir əziyyətlə ev-eşik quran, vətənə və dövlətə layiq övlad yetişdirən insanların sağlamlıq məsələlərindən narahat olmaları təbii bir məqamdır”.

Deputat dedi ki, məkrli dairələr məqsədlərinə çatmaqla kifayətlənərək vətəndaşlara hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən alındı. Ümid etdiyini bildirdi ki, sakinlər tərəfindən qaldırılan problemlər də öz qanuni həllini tapacaq. Bu hadisələri törədənlər də öz cəzasını alacaq. S.Hüseynova onu da bildirdi ki, Söyüdlüdə qızıl istehsalı ilə məşğul olan şirkət ABŞ-a məxsusdur.

Deputat Aqil Abbas xatırladı ki, Söyüdlü qızıl mədəninə Amerika şirkəti çalışır. Deputat FETÖ ilə bağlı narahatlığını bölüşdü, əlavə etdi ki, FETÖ də Amerikada oturub. A.Abbasın sözlərinə görə, Söyüdlüdə camaatı küçəyə çıxaran da, polisə qaz sıxdıran da eyni əldir: “FETÖ-çülər meydan sulayır. Media adamıyam, mən media adına danışmıram. Media da FETÖ-çülərin əlindən qan ağlayır. İki Rusiya vətəndaşını Söyüdlüyə göndərən əli tap-

Parlamentdə Söyüdlü hadisələrindən danışıldı

Deputatlardan ilgincl çıxışlar, şok məlumatlar və tənqidlər; banklar haqqında qanun layihələri geniş müzakirələrə səbəb oldu

maq lazımdır”.

Deputat Gədəbəy İcra Hakimiyyətinin başçısı və bələdiyyə sədrini də tənqid etdi: “İcra başçısı, bələdiyyə sədri var. Bəs onlar hiss etməyiblər ki, belə hadisə hazırlayırlar? Moskvadan gələn iki nəfər yas yerində meydanı boş görüb, nələrsə hazırlayırdısa, bəs onlar harada idilər? Niyə gedib vətəndaşlarla işləməyiblər? Necə olur ki, iki nəfər Rusiyadan gəlib, o aksiyanı planlaşdırıb? İcra hakimiyyətinin işçiləri hara baxırdı?”

A.Abbas narahatlıqla bildirdi ki, hazırda Azərbaycanda polisi nüfuzdan salmağa çalışırlar: “Bu, yol-verilməzdir. Polis ölkənin onurğa sütünüdür. Hər gün oxuyuruq, polis nə qədər cənabları zərərsizləşdirir, nə qədər narkokuryer tutur”. Deputat istisna etmədi ki, gözdənsalma kampaniyasında belə qüvvələr də iştirak edir.

Deputat Razi Nurullayev isə bildirdi ki, bazarlarda ciddi bahalıq var və səbəbi də dünyada gedən proseslərdir. Qeyd etdi ki, ona görə də aparılan mübarizələrə baxmayaraq, qiymətlərdə enmə yox, qalxma müşahidə edilir və bu da əhalimizin kasıb hissəsini daha çox əziz: “Hökumət tərəfindən, iqtisadiyyat və Maliyyə nazirlikləri tərəfindən tədbirlər görülür və bu yaxşıdır. Təklif edirəm ki, xarici ölkələrdən ölkəmizə idxal ediləcək qiyməti daha

aşağı, amma keyfiyyətli məhsulları müəyyən etmək üçün işlər aparılsın. Aidiyyəti dövlət qurumlarının xarici ölkələrə nümayəndələri ezam oluna bilər ki, onlar bu sahədə araşdırma və danışıqlar aparsın”.

R.Nurullayev ardınca dövlət tərəfindən himayə olunan və dəstək verilən ucuz supermarketlərin hər bir rayonda, həm də şəhərlərdə açılması ilə bağlı təklif səsləndirdi: “Belə supermarketləri bir çox xarici ölkələrdə görmüşəm. Başa düşürəm ki, həmin marketlərə bütün əhali axışa bilər. Onun üçün də xüsusi siyahının hazırlanması və həmin adamlara buraxılış kimi bir sənədin verilməsi mümkündür. Bu siyahı Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyində var. Əlavə olaraq, rayon icra hakimiyyətlərində də ərzaq yardımı verilir, kasıb əhalinin siyahısı var”.

Milli Məclisdə “Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi və “Banklar haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi ikinci oxunuşda müzakirəsi zamanı çıxış edən deputat Razi Nurullayev bildirdi ki, komitə iclaslarında, birinci oxunuşda

həmkarları tərəfindən xeyli məsələlər, problemlər sadalandı: “Təklif edilən dəyişikliklər də qanunu daha müsbət yöndə təkmilləşdirmək üçündür. Qanunla bağlı tövsiyələrini vermək üçün bir neçə maliyyəçi dostlarıma müraciət etdim və istədim ki, onlar mənə qanunun ikinci oxunuşunda konkret maddələr üzrə narahatlıqları desinlər. Çünki təhsilim maliyyə deyil. Aldığım cavab bu oldu ki, üzləşməliyəm ki, onlar mənə qanunun ikinci oxunuşunda konkret olaraq bir sıra məsələlər, o cümlədən yerli bankların fəaliyyətini asanlaşdırılması, yeni bank filiallarının yaradılması, yeni peşəkarların və inzi batçıların təyinatı ilə bağlı məsələləri asanlaşdırır”.

Mərkəzi Bankın sədri Taleh Kazimov layihələrin müzakirəsi zamanı çıxış edərkən bildirdi ki, hazırda banklarda 5 milyard manat yaxın sərbəst vəsaitlər var: “Yalnız kredit faizlərinin azaldılması ilə məsələ həll olunmayacaq”. T.Kazimov bildirdi ki, maliyyə sektoru olaraq amnistiyaya müsbət baxırlar: “Hazırda hökumət tərəfindən araşdırmalar aparılır və buna uyğun olaraq hökumət maliyyə amnistiyası ilə bağlı addımlar atacaq”.

AMB sədrinin dediyinə görə, Azərbaycanda kredit faizi hüquqi şəxslər üzrə 10,1%, fiziki şəxslər üçün isə 16,1 %-dir. Bildirdi ki,

bu, Gürcüstanda hüquqi şəxslər üçün 14%, fiziki şəxslər üçün 18,6%-dir: “Bizdə kredit faizləri qonşu ölkələrdən çox aşağıdır. Kredit faizləri bir neçə amildən formalaşır. Yüksək inflyasiya şəraitində kredit üzrə faizlərin azaldılması məqbul hesab edilmir. Bu, inflyasiyanı kəskin artırma bilər. Bu da makroiqtisadi göstəricilər üçün qəbul edilən deyil. AMB-nin proqnozlarına görə, bu ilin sonuna kimi inflyasiya 8,3% olacaq”. **ABM rəhbərinin sözlərinə görə, sabit məzənnə rejimi inflyasiyaya azaldıcı təsir edir:** “Mərkəzi Bankın əsas siyasəti qiymətlərin sabitliyi, makroiqtisadi sabitliklə bağlıdır. Ölkəmizin makroiqtisadi sabitliyinin təmin edilməsi üçün hansı siyasət tələb olunacaqs, biz onu edəcəyik. Bu gün tələb sabit məzənnə rejimidir”.

T.Kazimov onu da bildirdi ki. Mərkəzi Bank hazırda daha çox beynəlxalq ekspertlərə ölkəmizin maliyyə sektorunun inkişafı üzərində çalışır: “Sentyabr ayında bu sənəd açıqlanacaq. Orada xüsusilə bank sektorunun inkişafı ilə bağlı məsələlər qeyd olunacaq”.

AMB sədri deputatların ölkədə inflyasiyanın yüksək olması ilə bağlı narahatlığına da ehtiyac olmadığını bildirdi və proseslərin nəzarətdə olduğunu söylədi.

□ **E.PASASOY,**
Musavat.com

Şvartsneggerin karantini

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Hörmətli Nazirlər Kabinetimiz qabaqlar karantini rejimini adətən 1, 2 aylığında uzadardı. Nəticədə uca millətə qısa müddətli ümid verilərdi. Ki, narahat olmayın, bəlkə 30-40 günə qapı-bacamı açdıq, hətta özünü yaxşı aparsanız hovuza su buraxdıq. Atalarımız demişkən, karantinin ömrü qırx gün çəkir. Ancaq bu həftə NK xalqın əlini-ayağını birdəfəlik yığmaq qərarına gəldi, karantin müddəti oktyabrın 2-nə qədər uzadıldı.

Görəsən, hansı hesablamalar aparılıb, dünyada və Azərbaycanda epidemiya, korona münasibətlərini necə ölçüb bu qərara gəlməmişlər? TƏBİB-in, Səhiyyə Nazirliyinin bu qərarın verilməsində nə kimi rolu vardır?

Bu arada, fürsətdən istifadə edərək hörmətli TƏBİB müdirini övladının toyu münasibətilə təbrik edərim, xoşbəxt olsun, yarınlardan olsun. Düzdür, bəzi ağzıgöyçəklər toyda müxtəlif bahalı sənəçilərimizin iştirakını hallandırdılar, düşünürəm paxılıqdan edirlər. İmkanları olsa hamısı Beyons və Elarizi Amerikadan toya gətirirlər.

Söz düşmüşkən, neçə vaxtdır bizi qəmə düşür edərək, qırn-kard udaraq amerikalı olmuş görkəmli, korifey sənətkarımız intervü vermişdir, deyir vətənə qayıtmağa imkan tapmıram, hər gün ABŞ-in hansısa ştatından soydaşlarımız məni toya çağırırlar. İnşallah, o da Trampı klipinə çəksin.

Qayıdaq mövzuya. Mövzu isə budur ki, Azərbaycanda karantin rejiminin davamlı uzadılmasının səbəbləri təkcə pandemiya deyildir. Burada Amerikanın barmağı var. Əslində pandemiyanın da Amerikanın oyunları olduğuna əminlik. Yer planeti isə yastıdır. Nazirlər Kabineti karantin rejimi qoymasa, Bayden yeni bir virus tapıb canımıza salar. Ehtiyat igidin yaraşığıdır. Niyə sonradan əl-ayağa düşək? Elə qabaqlayıcı, elmi dilə yazsam, profilaktik tədbirlər görmək daha məqsədəuyğundur.

Məsələn, keçən 3 ildə koronavirus bütün dünyanı çaldı-çapdı, milyonlarla insan öldü, lakin 3 ölkədə bu virusa ümumiyyətlə rast gəlinmədi: Belarus, Şimali Koreya və Türkmənistan. Çünki üçü də qapalı ölkələrdir. Əgər bizdə də 2020-ci ilin martına qədər qapalı, karantin rejimi olsaydı, heç virusa yoluxmazdıq.

Hərçənd haşiyyə çıxaraq qeyd edim ki, bizim ölkədə də heç kəsən xəstələnmədiyi, ölmədiyi sabit zonalar vardır. Bunlardan Yasamalda, Çəmbəkənddə, Qurd qapısında olanları saya bilərəm. Lakin mövzu bu deyil.

Qayıdaq Amerikanın oyunlarına. Mənim Arnold Şvartseneggerə aktyor kimi müəyyən hörmətim var. Bu, təkcə "Konan", "Terminator" kimi davalı kinolarda oynadığı rollara bağlı deyil, məsələn, "Uşaq bağçasının polisi" filmi də var. O üzdən Arnold müəllimin kinoları olanda baxmağa çalışıram. Təzəlikcə "Fubar" adlı serialda oynayırdı, baxmağa çalışdım, ancaq o qədər mənasız, düşük, bambılı (hələ də itən vaxtım peşmanam) serial idi ki, bir neçə bölümünə zülmə baxdım və yarımqıq buraxdım. Serialda ele zarafatlar var idi, onların yanında "Bu şəhərdə" dünya yumor incisi sayılır. Ancaq sonra xəbər lentində gözüme maraqlı bir informasiya dəydi: "Fubar"ın 7-ci seriyasında hadisələr Azərbaycanda "olmuş".

Son sözü dırnağa almağımın mənası var. Canımı dişimə tutub həmin seriyaya da baxdım. Və maraqlı mənzərə ortaya çıxdı: seriyada hadisənin bir hissəsinin Azərbaycan da olduğu müzakirə edilərsə də, tamaşaçıya heç zad göstərilir! Şvartseneggerin qəhrəmanı Bakı ilə, Azərbaycanla bağlı tapşırıq alır, burada o və komandası pasportlarını dəyişdirməli və uydurma Sardoviya ölkəsinə uçmalıdır. Onlar Sardoviya xüsusi qabaqlırmada - tabutlarda gedirlər.

Yazdığım kimi, Arnold və komandasının Azərbaycana ucması filmə var, ancaq bir də Sardoviya tabutlardan çıxırlar. Vəssalam. Bəs Azərbaycan hanı? Azərbaycan göstərilir. Əsl umsuqluq. Adımız ssenaridə çəkilir, epizodda isə yoxuq. Sanki Azərbaycan kinosudur - adı var, özü yoxdur.

Bəlkə yankilər filmə ölkəmizdə pasport dəyişməyin bürokratik çətinliyinə işarə edirlər? Yeni öl, tabuta gir, xeyri yoxdur. Bəs ASAN-xidmət? Ümumiyyətlə, niyə şəxsiyyəti dəyişdirmək bizə şamil edilir? Gündə bir mərama qulluq etməyimizə işarə vururlarsa, ayıb olsun.

Ya da NK-nın karantin rejiminə görə Şvartsenegger ölkəmizə girməyi bacarmayıb. Əriyib tökül, gire bilməzsən. Necə deyirlər, "hasta la vista, baby".

Ermenistan rəsmiləri sülhdən hamıdan çox danışsalar da, əslində onu uzaqlaşdırmaqla məşğuldurlar. Baş nazir Nikol Paşinyanın srağagünkü "Qarabağda etnik təmizləmə gözlənilir", "Laçın dəhlizi qanunsuz bağlanmış", "Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsinin qərarı icra edilməlidir" kimi təxribatçı açıqlamalarına başqa ad tapmaq mümkün deyildir.

Beləcə, bu adam gah "sülh göyərçini" cildinə girir, gah da Bakı ilə barışıq ritorikasına və beynəlxalq hüquqa zidd absurdlar bəyanatlar səsləndirir. Axı Rusiya "sülhməramlı" kontingentin müvəqqəti nəzarət zonasında yaşayan bir ovuc erməniyə qarşı Azərbaycan necə "soyqırımı" planlaya bilər, əgər Bakı həmin əhalinin dinc və təhlükəsiz yaşaması, humanitar ehtiyaclarının təmin olunmasına hazır olduğunu vaxtaşırı bəyan edərsə?! Yeter ki, erməni icması dövlətimizin qanuni tələbini yerinə yetirsin.

Yeri gəlmişkən, "sülhpərvər" Paşinyan və komandası Qarabağdakı soydaşlarını birçə dəfə olsun, Bakının haqlı tələbini nəzərə almağa, re-inteqrasiyaya çağırıbmı? Çağırmaıy. Ərazi iddiası başqa necə olur ki?

Bu necə blokadadır ki, Azərbaycan dövləti erməni əhalinin və Rusiya hərbiçilərinin ərzaq ehtiyaclarını təmin etmək istəyir? Deməli, İrəvanın hədəfi heç də erməni sakinlərin normal həyatı, Azərbaycan cəmiyyətinə inteqrasiyası deyil. Məqsəd ən müxtəlif bəhanələrlə sülh prosesini pozmaq, Bakı ilə anlaşma sənədi imzalamayıb yubatmaqdır. Bu isə əlbəttə ki, ilk növbədə Rusiyaya əl verir. Görəsən "qərbçi" Paşinyan bunu anlamır?

Anlayırsa, nədən Moskvanın deyirmanına su tökür? Niyə "Laçın" postunu atəşə tutanları cəzalandırmır ki, bir daha belə hal yaşanmasın, "blokada" olmasın, aparılan sülh prosesində böyük fasilələr yaranmasın?

Gerçək bundan ibarətdir ki, hazırda bölgədə sülh və sabitliyə ən böyük təhlükə məhz "qərbçi" Ermənistanla Rusiyanın situativ müttəfiqliyidir. Ümid edək ki, xüsusilə ABŞ-da bunu lazımcına ciddiyyə alırlar və gərəkən kontr-tədbirlər görəcəklər...

"Ermənistanın Azərbaycanla hər hansı bir sənədi imzalaması niyyəti yoxdur. Ona görə də təxribatlar baş verir və bundan sonra artan xətt üzrə davam edəcək".

Bu sözləri Musavat.com-a **hərbi ekspert Üzeyir Cəfərov** deyib.

Onun əminliyinə görə, Ermənistanla havadarlıq edən konkret tapşırıq verənlər, tərəflər arasında Rusiyanın iradəsindən kənar hər hansı bir yaxınlaşmanın, razılaşmanın olması üçün maksimum çalışmalıdırlar.

"Moskvadan verilən tapşırıq belədir ki, maksimum gərginlik olsun, istəyirlər ki, açılan atəşlər nəticəsində ölənlər, yaralanan olsun, bundan sonra uzun müddətə durğunluq yaranarsın və tərəflər arasında hər hansı təmas olmasın. Bir neçə gün sonra (iyunun 26-sı - red.)

Ordu Günü Azərbaycana qarşı təxribat hazırlanır - cavabımız amansız olacaq!

İrəvan və Moskva situativ müttəfiqlər qismində; regional sülhə ən böyük təhlükə Ermənistanın çoxbaşı oyunudur; **hərbi ekspert:** "Ermənilərə havadarlıq edən konkret tapşırıq veriblər ki..."

Silahlı Qüvvələr Günü qeyd olunacaq. Ermənilər onlara çox acı tarix yaşatmış bir orduya qarşı müəyyən təxribatlar həyata keçirəcəklər. Bunu Müdafiə Nazirliyi də, Dövlət Sərhəd Xidməti də bilir, - deyir o əlavə edib.

"Bu gün Azərbaycanla Ermənistan arasında sülhün əldə olunacağı ilə bağlı proqnoz vermək çətinidir. Keçən il də gözləyirdik ki, ilin sonuna kimi sülh sazişi imzalanacaq. Sadəcə, hər dəfə Paşinyan hansısa bir hərəkət edir, daha sonra müəyyən bir müddət keçir və o gözləyir. Sözsüz ki, bu hərəkətləri, "taktika"nı II Qarabağ müharibəsindən sonra müntəzəm olaraq müşahidə etmişik".

Bunu isə **Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzinin İdarə Heyətinin sədri Fərid Şəfiyev** Teleqraf.com-a deyib.

Onun fikrincə, görünən odur ki, yenidən belə bir məqam çatıb: "Mayda Paşinyan tərəfindən verilən bəyanatlar var. Həmin bəyanatlarda o, Azərbaycanın Qarabağ üzərində suverenliyini tanıdığını ifadə edirdi. İndi isə deyir ki, biz vaxt götürüb gözləyəcəyik. Çox güman ki, burada ona qarşı həm Ermənistan daxilindən, həm də kənardan müqavimət var".

Politoloq hesab edir ki, Ermənistandakı düşüncə mərkəzlərinin mövqeyinə görə, Paşinyan məsələni bitirmək istəyir: "Ermənistan cəmiyyətindən ermənilər üçün Qarabağın bitmiş bir məsələ olması ilə bağlı mesajlar eşidilir.

Amma eyni zamanda bir addım atıldığı təqdirdə Ermənistan rəsmiləri geri çəkilib. Ona görə belə vəziyyət yaranır".

Analitikə görə, bütün bunların fonunda erməni tərəfi yenə iddia edir ki, bu ilin sonunadək sülh müqaviləsi imzalana bilər: "Amma Ermənistanın Təhlükəsizlik Şurasının katibi Armen Qriqoryan və Nikol Paşinyan tərəfindən verilən iki açıqlamadan görünən odur ki, onlar imzalanacaq sülh sənədində Qarabağla bağlı maddələr əlavə etmək istəyirlər. Bunu da sözsüz ki, Azərbaycan qəbul etməyəcək. Belə olan halda isə qeyri-müəyyənlik və təxribatlar olacaq".

Öz növbəsində politoloq Yeganə Hacıyeva deyir ki, Ermənistan Azərbaycanla münasibətlərin korlanmasında özünə tərəfdaş axtarır. Lakin onun fikrincə, ən müxtəlif qüvvələrin Ermənistanla cəlb olunması uzunmüddətli perspektivdə bu ölkənin mövcudluğunu sual altında qoyur: "Bu, Azərbaycan üçün, ümumilikdə region üçün risklər yaradır, bölgəni oda atır. Paşinyan özünü qorusun deyər, bütün regionu oda atmağa çalışır. Çünki bölgə Ermənistanın vətəninə deyil. Ermənistanın bura bir bağlılığı yoxdur.

İndi Paşinyan Avropa Birliyini, ABŞ-ı, İranı, Fransanı, Rusiyanı ölkəyə dəvət edir. Bu konfigurasiyada həm də bir sövdələşmə elementi var. Paşinyan bir-birinə zidd qüvvələr arasında "çarpaz balans" siyasəti yürütməyə çalışır. Ağılı başında olan adam bilir ki, bu

qüvvələr arasında ortaqlıq tapmaq mümkün deyil. Ermənistan isə hər birinə ayrı-ayrı sözlər verir, birinin yanında digərinin əleyhinə ifadələr işlədir. Pulu Avropa Birliyindən alır, müdafiə vədini Rusiyaya verir, İrana "siz də varsız" deyir və sair. Bütün bunlar Ermənistanı yaxşı heç nə vəd etmir".

Politoloqa görə, bölgədə həmişə Ermənistanın istifadə edərək öz maraqlarını həyata keçirmək istəyənlər var: "Azərbaycana qarşı ərazi iddiası ümumerməni ideologiyasının nüvəsini təşkil edir. Bu zəhərli ideologiya onlara Azərbaycan ərazilərini tanımağa mane olur. Bu ideologiyaları onlara kənardan veriblər. Çünki xalqları dəyərləndiriblər və hesab ediblər ki, öz məqsədləri üçün yalnız onlar işləyə bilərlər, yalnız onlardan maraqlar üçün istifadə etmək olar. Əbəsi yerdə demirik ki, biz 44 günlük müharibədə təkcə Ermənistanla qalıb gəlməmişik, həm də ümumerməni ideologiyasını sındırmışıq. İndi bu xəstə təfəkkür dirəşməyə çalışır".

Y.Hacıyevanın qənaətinə görə, bu, artıq sağalmayan xəstəlikdir. "Erməniləri bu zəhərli ideologiya və təfəkkürdən uzaqlaşdırmaq üçün Azərbaycanın atmalı olduğu sistemli addımlar var", - deyir o əlavə edib. Heç şübhəsiz, Azərbaycan qardaş Türkiyə ilə təndə "erməni xəstəliyi"ne qarşı "müalicəvi" addımlarını permanent şəkildə atacaq. Ta ki, haylar sağalsın və ağıllansın...

□ **Analitik xidmət, "Yeni Müsavat"**

Azərbaycan və Ermənistan XİN rəhbərləri gələn həftə Vaşinqtonda görüşəcək. APA xəbər verir ki, bu barədə Ermənistan Baş naziri Nikol Paşinyan bildirib. Qeyd edək ki, Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin iyunun 12-də Vaşinqtonda keçirilməsi planlaşdırılan görüşü təxirə salınıb.

Ermənistan Baş naziri Nikol Paşinyan isə gələn həftə Vaşinqtonda baş tutacaq Azərbaycanla danışıqlarda iştirak edəcək nümayəndə heyətinin əsas məqsədini açıqlayıb. Paşinyan hökumətin iclasında bildirib ki, Ermənistan nümayəndə heyəti bu görüşə münasibətləri normallaşdırmaq və tezliklə sülh müqaviləsini imzalamaq niyyəti ilə gələcək.

Bəs gələn həftə keçirilən görüşün hansısa real nəticələri olacaqmı? Paşinyanın bu fikri səmimi, yoxsa ənənəvi vaxt uzatmaq ssenarisinin davamıdır?

Politoloq Anar Əliyev

“Yeni Müsavat”a bildirdi ki, may ayında Ermənistanla Azərbaycan arasında münasibətlərin tənzimlənməsi ilə bağlı kifayət qədər sıx və gərgin qrafiki müşahidə etsək də məhz mayın 25-də Rusiyada Prezident Vladimir Putinin təşəbbüsü ilə liderlər arasında keçirilən görüşdə Ermənistan tərəfinin göstərdiyi destruktiv mövqe, tənəbbüslər, münasibətlərin tənzimlənməsinə yaranan ümidləri yenə də puça çıxardı: “Nəticə etibarilə xarici işlər nazirlərinin iyunun 12-də keçiriləcək görüşləri də mənasını itirmiş oldu. Çünki Azərbaycanla bir sıra prinsipial məsələlərin həllində fikir ayrılığının qaldığını bəyan edən Ermənistan tərəfinin danışıqları nəticəyönümlü deyil, yalnız gö-

rüntü məqsədilə keçirməyə çalışdığı aydın idi. Belə vəziyyətdə isə görüşləri davam etdirməyin mənası qalmırdı. Ona görə də Vaşinqtonun təşəbbüsü ilə xarici işlər nazirləri səviyyəsində gələn həftə keçiriləcək görüşdə də hər hansı ciddi nəticənin əldə olunması o qədər də inandırıcı görünmür.

Ermənistan ona edilən beynəlxalq təzyiqlərin, xüsusilə də Qərb platformalarında, həm Vaşinqton, həm də Brüssel formatı çərçivəsində edilən təzyiqləri müəyyən qədər siqortalamaq, kompensasiya etmək üçün sülh danışıqlarına hazır olduğunu həm də nəticəyönümlü danışıqlara hazır olduğu görüntüsünü yaratmağa çalışır. Amma təbii ki, bu məkrli planlarında Azərbaycanla indiki şərtlər altında sülh danışıqlarına hazır olduğu üzə çıxır. Dumanlı havada azaraq Ermənistan ərazisinə keçən Azərbaycan əsgərinə bu həftə 20 il həbs cəzasının verilməsini, Naxçıvanla sərhəddə ekologiyaya çox ciddi ziyan vura biləcək metallurgiya zavodunun tikilməsi istiqamətində atılan addımları, Ermənistan xarici işlər nazirinin müavininin “biz Azərbaycanla bir çox prinsipial məsələlərdə razılıq əldə edə bilməmişik” fikri Ermənistanın danışıqlar prosesində nə qədər qeyri-səmimi olduğunu nümayiş etdirir. Eyni zamanda iyunun əvvəllərində baş nazirlərin müavirləri səviyye-

Nazirlərin Vaşinqton görüşündən əsas gözlənti - gələn həftə...

Ekspert: “Ermənistan, sadəcə, ABŞ-ın təzyiqi qarşısında dialoqa hazır olduğu görüntüsü yaradır”

sində keçirilən görüşlərdə də Ermənistanla Azərbaycan arasında nəqliyyat, kommunikasiya, iqtisadi əlaqələrin açılmasının müzakirə edilməsi, lakin heç bir nəticənin əldə olunmaması da İrəvanın danışıqlarda səmimi olmadığını göstərir.

Ermənistan yenə də Azərbaycanla sülh danışıqlarını, nəqliyyat-kommunikasiya əlaqələrinin vacibliyini yalnız ritorikada bəyan edir. Amma real işlərə gələndə biz hələ ki Ermənistan tərəfindən hər hansı xırda olsa belə real praktiki addımın atıldığını müşahidə et-

mirik. Bütün bunlar onu deməyə imkan verir ki, Vaşinqtonda Ermənistan və Azərbaycan xarici işlər nazirləri arasında keçiriləcək görüşdə də eyni vəziyyət təkrarlanacaq. Yeni həmişəki bəyanat səslənəcək və nəticə olmayacaq. Ermənistan, sadəcə olaraq, ABŞ-ın

təzyiqləri qarşısında dialoqa hazır olduğunu göstərmək istəyir. Lakin danışıqlarda nəticə əldə olunması üçün gücə, iradəyə malik deyil. Ermənistan ən azı sentyabr ayında İrəvanda mer seçkiləri başa çatanaqədər sülh sazişi istiqamətində real ciddi praktiki addım atmaq istəmir”.

Politoloq onu da dedi ki, Nikol Paşinyan Qərbdən Azərbaycanla sülh sazişi imzalandıqdan sonra həyatına və hakimiyyətinə yaranan biləcək təhlükələrlə bağlı təhlükəsizlik təminatı əldə etməyə çalışır: “Hazırda proseslərin təhlili onu göstərir ki, həm ABŞ, həm də Avropa İttifaqı Paşinyana fiziki və hakimiyyət təhlükəsizliyi təminatını vermək mövqeyindən hələ uzaqdır. Bunu dərk edən Paşinyan isə Azərbaycanla sülh müqaviləsinin müzakirə mərhələsini mümkün qədər uzatmağa çalışır”.

□ Etibar SEYİDAĞA, “Yeni Müsavat”

Bakı İrəvana “hə” dedi - Naxçıvana yol açılır, birgə komissiya işə başlayır?

Ermənistan sərhədlərin delimitasiyasının müzakirəsi ilə bağlı Azərbaycandan müsbət cavab alıb, komissiya Vaşinqton danışıqları fonunda işə başlaya bilər; ekspertlərdən maraqlı proqnoz

“Ermənistan sərhədlərin delimitasiyası məsələsinin müzakirəsi ilə bağlı görüş keçirmək üçün Azərbaycandan müsbət cavab alıb”. “Yeni Müsavat” xəbər verir ki, bunu Ermənistan baş nazirinin müavini Mger Qriqoryan deyib.

“Bəli, müsbət cavab almışıq, lakin görüşün yeri və tarixi ilə bağlı hələ razılığa gəlməmişik. Düşünürəm ki, bu, yaxın vaxtlarda baş verəcək. Söhbət delimitasiya üzrə komissiyaların iclasından gəlir”, - Qriqoryan bildirib.

Qriqoryan onu da deyib ki, Arazdəyən-Mehri-Horadiz demir yolu xəttinin işə salınması ilə regional kommunikasiyaların açılmasına başlamaq üçün Azərbaycanla müəhüm konsensus əldə olunub. Onun sözlərinə görə bu, artıq konkret razılaşmadır və tərəflərə işlərin hansı istiqamətdə görülcəyi aydındır. “Həmçinin hamı anlayır ki, yolun keçəcəyi ölkələrin suverenliyi prinsipi çərçivəsində addım atılmalıdır”, - o qeyd edib.

“Hesab edirəm ki, Azərbaycan tərəfi bu variantla razıdır, çünki bu məsələnin başqa formatda müzakirə olun-

mayacağı dəfələrlə bəyan edilib. Əgər görüşlər, müzakirələr gedirsə, deməli, bu, bütün iştirakçılar tərəfindən bölüşülür. Demir yolunun Yerax-Horadiz hissəsinin yenidən istifadəsi ilə bağlı yekun konsensus var, bütün tərəflər razılaşdıqlarını və bunun hazırda region üçün yaxşı və müsbət həll olduğunu bildiriblər”, - Qriqoryan bildirib.

Xatırladaq ki, ötən həftəsonu M.Qriqoryan azərbaycanlı həmkarı Şahin Mustafa-

yeve ölkələr arasında sərhədlərin delimitasiyası məsələləri üzrə komissiyaların iclasını keçirməyi təklif etmişdi. Ermənistan baş naziri müavininin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, məqsəd sərhədlərdə gərginliyə səbəb olan problemlə məsələləri müzakirə etməkdir. Keçən il yarılmış delimitasiya və sərhəd təhlükəsizliyi komissiyasının Ermənistana aid heyətinə Mher Qriqoryan rəhbərlik edir. Mustafayevlə ilk görüş

24 may 2022-ci ildə, ikinci görüş 30 avqust 2022-ci ildə Moskvada baş tutub.

Bəs danışıqlar hansı xəritə əsasında aparılacaq? Ortaq komissiya Vaşinqtonda XİN başçıları səviyyəsində sülh danışıqlarının növbəti raundu fonunda işə başlaya bilərmi? İyulun 21-də isə Brüsseldə Prezident İlham Əliyevlə Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyan arasında daha bir görüş gözlənilir. Anklavlar məsələsi də müzakirə oluna bilərmi?

Yeri gəlmişkən, bu ilin sonunadək Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh sazişinin əldə olunması mümkündür. **Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov** “Röyters”ə müsahibəsində belə deyib. Nazirin sözlərinə görə, Ermənistan bunun üçün bəzi əməli addımlar atmalıdır: “Ermənistanın nəinki bəyanat vermək, hətta bəzi əməli addımlar atmaq iradəsinə sahibdirsə, bu, mümkündür”.

Böyük Azərbaycan Partiyasının sədri Elşad Musayevin fikrincə, demiryl xətlərinin bərpasına ümid etmək olar, sərhədlərin dəqiqləşməsi isə zaman tələb edir. Onun fikrincə, nəqliyyat kommunikasiyalarının açılması üçün İrəvana ciddi təzyiq var, o baxımdan demiryl xətlərinin işə düşməsi mümkündür: “Amma Ermənistan daxilində çox ciddi siyasi problemlər var və mövcud hakimiyyət addım atmağa tərdüddür. Hətta ölkənin qarışması gözlənilir və ona görə Paşinyan hökuməti qəti qərarlar qəbul edə bilmir. Bu da Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin tənzimlənməsinə mane olur. Nə qədər ki, Qarabağdan terrorçular çıxmayıb, rəsmi İrəvan Azərbaycanın daxili işlərinə qarışır, bizim onlara inanmağımız lazım deyil. Ermənistan razılaşmaların icrasını uzatmamalıdır”.

REAL Partiyasının Siyasi Komitəsinin üzvü Natiq Cəfərli isə hesab edir ki, de-

limitasiya və demarkasiya uzun çəkən prosesdir: “Rusiya və Gürcüstanla bu proses yaxın zamanlara qədər davam etmişdi. Amma görünür ki, Ermənistanla yanaşmada bir razılaşma var. Məsələn, əslində İrəvana sərf etdi. Mübahisə doğurmayacaq. Yeni sovet vaxtından məlum olan yerlər var ki, orada razılaşmaq çətin olmayacaq. Bu mənada delimitasiya prosesində protokol imzalanması gözlənilir”.

N.Cəfərlinin sözlərinə görə, demiryl xəttinə gəlinə, yola kimin nəzarət etməsi əsas məsələ idi: “Laçın yolunda post qoymağımıza Ermənistan səs-küy yaratsa da, əslində İrəvana sərf etdi. Onların da özləri tərəfdən yola rusların deyil, ermənilərin kontrol etməsi imkanı yaratdı. Azərbaycana fərqi yoxdur ki, Naxçıvana gedən yola hansı tərəf yola kontrol edəcək. Artıq məlumatlar var ki, Rusiya və Ermənistan razılaşsınlar, birgə nəzarət məsələsində dil tapıblar. Bu da onların daxili işidir və yaxın zamanlarda demiryl, eləcə də avtomobil yolunun açılması ilə bağlı protokol imzalanacaq. Bu da böyük sülh müqaviləsinin imzalanmasının tərkib hissəsi ola-raq. Amma sərhədlərin dəqiqləşməsi uzun zaman ala bilər. Məsələn, hər 10 kilometr razılaşdırıldıqca protokollar imzalanacaq, birdəfəlik həlli mümkün görünmür”.

□ Emil SALAMOĞLU, “Yeni Müsavat”

Türkiyədə qurulan yeni hökumət, Mərkəzi Bankın yeni rəhbərliyi iqtisadiyyatda yaranmış ciddi problemləri aradan qaldırmaq üçün addımlar atmağa başlayıb. İyunun 22-də Türkiyə Mərkəzi Bankı uçot dərəcəsinin kəskin artırılması barədə qərar qəbul edib. Qərarla əsas faiz dərəcəsi 8,5 faizdən 15 faizə yüksəldilib. Bununla da Türkiyədə son iki ildən çox müddətdə ilk dəfə uçot dərəcəsinə artım edilib. Hazırda bu göstərici 2011-ci ildən bəri ən yüksək həddədir.

Maraqlıdır ki, ekspertlər Türkiyə Mərkəzi Bankının uçot dərəcəsinə daha yüksək həddə - 21 faizə qaldıracağına proqnozlaşdırmışdılar. Qurum özü uçot dərəcəsinin 15 faizədək artırılmasında məqsədin inflyasiyanın azaldılması və inflyasiya gözləntilərini sabitləşdirmək olduğunu açıqlayıb. Yayılan açıqlamada uçot dərəcəsinin tədricən yüksəldilməsi siyasətinin yürüdülcəyi qeyd olunub.

Qeyd edək ki, Türkiyə Mərkəzi Bankının indiki rəhbəri Hafizə Ərkan Goldman Sachs Group Inc. və First Republic Bank kimi böyük maliyyə qurumlarında yüksək vəzifələr tutub. O, Türkiyə Mərkəzi Bankının ilk qadın rəhbəridir. Hafizə Ərkan vəzifəyə təyin olunanda ekspertlər bu addımı Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın uçot dərəcəsinə aşağı salmaq siyasətindən uzaqlaşmasının əlaməti kimi qiymətləndirmişdilər. TMB-nin 22 iyun qərarı bu qiymətləndirmənin doğru olduğunu göstərdi.

Maraqlıdır ki, TMB-nin uçot dərəcəsinə kəskin artırmaq qərarı bazarda hələlik əks-effekt yaradıb: Türkiyə lirasinin dəyərsizləşməsi sürətlənib. İyunun 23-də 1 ABŞ dolları 25,4 lirəyə bərabər olub.

İqtisadçı-ekspert Samir Əliyevin fikrincə, bazar TMB-dən daha kəskin qərar gözləyirdi: “Bazar artımı çox gözləyirdi - 25-40 faiz arası. Amma Türkiyə Mərkəzi Bankı uçot dərəcələrini gözləntinin əksinə olaraq 15 faizə qaldırdı. Bundan sonra liranin sürətlə dəyərsizləşməsi göstərir ki, bazar Mərkəzi Bankın müstəqilliyinə və artım qərarında ardıcıl olacağına inanmır. Elə ona görə artım əks-effekt verdi və bir gün ərzində lirə 3 faizə yaxın dəyər itirdi, ucuzlaşmaqda davam edir”.

İqtisadçı-ekspert Elman Sadıqovun fikrincə, TMB iyunun 22-dəki qərarla bazarda, iqtisadiyyatda nəbz yoxlaması edib: “Mən əvvəldən demişdim ki, Türkiyə Mərkəzi Bankı (TMB) faiz dərəcələrini 15-ə qədər artırıb nəbz yoxlayacaq. Əslində

Türkiyə Mərkəzi Bankının qərarı lirəni daha da ucuzlaşdırdı: nə baş verir?

Samir Əliyev: “Bazarda inamsızlıq var”

Elman Sadıqov: “Doğru olanı budur, uçot dərəcəsi tədricən artırılmalıdır”

bu, heç proqnoz da deyildi. Türkiyə iqtisadiyyatının realıq və gerçəkliklərini nəzərə alan monetar siyasətin getdiyi və getməli olduğu doğru yolda atılan məntiqli addımlardan biri idi. Faizlərin daha çox deyil, məhz cəmi 15 faizə qədər artırılmasının səbəbləri nədir?

Əvvəla, Türkiyənin maliyyə sistemini nisbətən dərinədən öyrənmiş iqtisadçılar faizlərin birdən-birə 25-30, hətta bəzilərinin qeyd etdiyi 40 faizə qədər artırılmasının nə qədər riskli olduğunu gözəl bilirlər. İkincisi, hətta qeyd etdiyim kəskin artım riskli olmasaydı da bu şəkildə artım mümkün deyildi. Çünki bu şəkildə kəskin artım liranin dəyər qazanmasına səbəb olardı ki, bu da ixracatçıların üçün arzuolunan amil deyildir. Bundan bahalı lirə Türkiyənin ixracatı və nəticədə istehsalına, o cümlədən başlamaqda olan turizm mövsümündə xidmət sektoruna ciddi mənfi təsir göstərirdi. Bu səbəbdən faizlərin tədricən artırılması, hər artımda nəbz yoxlanılması, yaranacaq yeni vəziyyətə uyğun siyasətin formalaşması yolu tutulub ki, bu da monetar siyasət baxımından məntiqli və düzgün yoldur.

Zərgər dəqiqliyi tələb edən monetar siyasət hədəf

müəyyən edərək hədəfə doğru gedən yolda həm data formalaşdırır, həm də formalaşan dataları nəzərə alır. Hər addımda formalaşan yeni vəziyyəti öz siyasətində nəzərə alır.

Üçüncüsü, faizlər az artırılsa, növbəti dəfə (1 ay sonra) yenidən artırılabilir. Əgər çox artırılsa, qısa müddətdə yenidən aşağı salınması iqtisadiyyatı və maliyyə sistemini alt-üst edər. Dördüncüsü, burada hədəflərin ardıcılığı məsələsi də var. Mehmet Şimşək nazir təyin olunmazdan bir neçə gün öncə vurğulamışdım ki, həyata keçiriləcək monetar siyasət həm ixracatçıların isteklərini nəzərə almalı, həm lirəyə valyuta ehtiyatlarından müdaxilələrə son qoymalı, həm inflyasiyanı boğmalıdır və sair. Bu hədəflərin isə bəziləri bir-birləri ilə ziddiyyət təşkil edir.

Məsələn, ixracatçılar liranin bahalı olduğunu və ixracat mənfi təsir etdiyini qeyd edirlər, digər tərəfdən, bahalı lirə inflyasiya formalaşdırır. Sual oluna bilər ki, bu qədər dəyər itirən lirə niyə bahalıdır ki? Bəli, bahalıdır. Bu gün türk lirasini keçən dövr ərzində inflyasiya səviyyəsi və müdaxilələr nəticəsində real bazar dəyərindən bahalı qalıb. Bu fikri bir dəfə də səsləndirmişdim. Xüsusilə son

5-6 il ərzində lirə öz bazar dəyərində 1-2 il gecikmə ilə çatıb. Deməli, öncə lirə öz real bazar dəyərində (ilk mərhələdə 26-27, sonra 30, vəziyyətdən asılı olaraq 35-ə qədər mümkündür) çatdırılmalıdır ki, bu da tədrici, kiçik faiz artımları ilə həyata keçiriləcək. Lirə öz real bazar dəyərində (həm də iqtisadiyyatın, tədiyyə balansının tələbinə) uyğun həddə çatdıqdan sonra kurs valyuta müdaxilələri ilə deyil, faiz dərəcələri ilə tənzimlənəcək. Məhz bu səbəbdən Mehmet Şimşək nazir olduğundan sonra ilk çıxışında inflyasiyanın boğulması hədəfinin (yaxın müddət deyil) məhz orta müddətə aid olduğunu qeyd etmişdi. Nəhayət, beşincisi, əgər faizlər kəskin artırılıb lirə dəyər qazanacaq, inflyasiya qısa müddətdə boğulacaqdısa, onda bir neçə gün öncə minimum əmək haqları niyə 11 min TL-nin üzərinə artırılırdı?”

Ekspertə görə, Türkiyədə bir çoxları bunu məlumat verməmə, TMB-nin qeyri-müəyyənlik yaratması kimi yanlış dəyərləndirə, TMB-nin qısa açıqlaması və bazara heç bir siqnal verməməsi peşəkar addımdır: “Monetar siyasət çox çətin və incədir. Təcrübə və dərin bilik tələb edir. Monetar siyasətdə atılacaq növbəti addımlar sağlamlaşdırma

(xüsusilə kəmərlənmə) xarakterlirdisə, bu addımları oxuyacaq bazarın təzyiq formalaşdırma riski varsa və qarşıdan da seçkilər gəlirsə bu addımlar haqqında ya sətirarası mesajlar verilir, ya da heç verilməz. Türkiyə Mərkəzi Bankı məhz qısa açıqlama ilə heç nə demədi. Atılan addımların ardıcılığı, üslubu, sakit bir şəkildə həyata keçirilməsi peşəkarlığı, məntiqi ardıcılığı, qərarlılığı nümayiş etdirir. Təqdirləyiqdir.

Düşünürəm ki, bu səbəbdən də Türkiyə Mərkəzi Bankı qorxdı, Türkiyə Prezidenti yüksək faiz artımına imkan vermədi və sair fikirlərin ciddi olmadığını qeyd etmişdi. Nəhayət, beşincisi, əgər faizlər kəskin artırılıb lirə dəyər qazanacaq, inflyasiya qısa müddətdə boğulacaqdısa, onda bir neçə gün öncə minimum əmək haqları niyə 11 min TL-nin üzərinə artırılırdı?”

vam etdirəcək. Başqa yol yoxdur”.

Onu da qeyd edək ki, yalnız Türkiyə lirası deyil, son günlər qonşu ölkələrin bir neçəsində milli valyutanın dəyərsizləşməsi prosesi qeydə alınır.

İqtisadçı-alim, Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vüqar Bayramovun sözlərinə görə, son 1 ayda dollara nisbətən Türkiyə lirası 20 faiz, Rusiya rublu 5.9 faiz, Gürcüstan lirası 3.1 faiz, Qazaxıstan tengəsi isə 1.2 faiz ucuzlaşıb: “ABŞ pulunun qlobal bazarda güclənməsi region valyutalarına da təsirli olub. Region valyutalarının ucuzlaşması fonunda istehlak bazarlarında da qiymət artımları müşahidə olunur. Rusiya rəsmi statistikasında şimal qonşumuzda inflyasiya səngiməsi görsənsə də, rublun ucuzlaşması idxal olunan malların qiymətinə təsirli olub. Türkiyədə isə inflyasiya ilə mübarizə əsas hədəf olaraq qalmaqdadır. Tədiyyə balansında profit və əsas tərəfdə ölkələrdə kursun dəyişməsi manatın nominal effektiv məzənnəsinə bu ilin 5 ayında 5.1 faiz möhkəmləndirib. Qeyd edək ki, tədiyyə balansındakı profitin əsas səbəbi enerji məhsullarının ixracatıdır. Qeyri-neft ixracatı üzrə əsas tərəfdəşlərimizdə milli valyutaların ucuzlaşması isə Azərbaycanın enerji sektorunda məhsullarının həmin ölkələrdə bahalaşmasına səbəb olur”.

Qonşu ölkələrin valyuta bazarlarında baş verənlərin manatın məzənnəsinə təsirlərinə gəldikdə isə, millət vəkili bildirir ki, hazırda valyutaya olan tələbin əhəmiyyətli hissəsi Dövlət Neft Fondu tərəfindən ödənilir: “Amma Azərbaycanda hələ ki məzənnə rejiminə keçirilməyib. Mərkəzi Bank prosedura birbaşa intervensiya etmək imkanlarını qoruyub saxlayır. Ona görə də manatın məzənnəsinin necə dəyişməsi birbaşa Azərbaycan Mərkəzi Bankının mövqeyindən asılı olaraq qalmaqdadır”.

□ **Dünya SAKİT,**
“Yeni Müsavat”

İyunun 20-də Hökməli qəsəbəsində gənc ana və 8 aylıq körpəsi qətlə yetirilib. Hər iki qətli 1993-cü il təvəllüdlü, körpənin atası Fərid Hüseynlinin törətməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib. İddiaya görə, Fərid Hüseynli ilk olaraq həyat yoldaşına bir neçə bıçaq zərbəsi vuraraq onu qətlə yetirib. Bıçaq zərbələrindən biri həyat yoldaşının qucağındakı 8 aylıq qızı Aliyə Hüseynliyə dəyib.

Fərid Hüseynli daha sonra əlində olan bıçaqla öz qarın boşluğuna ağır zərbələr endirib. Xəstəxanadan verilən məlumata görə, Fərid Hüseynli komadadır. Qətlin qısqandlıq zəminində törəldiyi ehtimal olunur.

Bu, faktiki bir ailənin məhvi deməkdir (qatil sağalsa belə, onu ömürlük həbs gözləyir). Əfsuslar olsun ki, belə tükürpədiciliklərə vaxtaşırı rast gəlik və yenə əfsuslar olsun ki, gənc valideynlər arasında münasibətlərə tez-tez körpələr, uşaqlar da qurban gedir. Bir də görürsən ana körpəsi ilə birgə özünü binadan atır, yaxud bənzər sui-qəsd halları...

Doğrudan da insan ağılına, normal məntiqə sığmayan dəhşətli olaydır. Niyə belə olur? Səbəb nədir - qəddarlaşan cəmiyyət, yediyimiz qidalar, yoxsa zamanə? İnsan öz körpəsinə, ailəsinə necə qənim kəsilə bilər? Bunca aşırı qəddarlıq və vəhşiliyin kökündə nə durur?

Mövzu ilə bağlı "Yeni Məsəvat"dan danışan **keçmiş polis rəisi Mahmud Hacıyev** cəmiyyətdəki aqressiya və qəddarlığın əsas səbəblərindən biri kimi televiziyada gedən verilişləri və müasir texnologiyaların yaratdığı fəsadları göstərdi: "Təbii ki, sovet dövründə bu cür hadisələr, ailə münasibətləri çox nadir

Ata öz körpəsinin qatilinə necə çevrilir - qəddarlaşan cəmiyyət, yoxsa zamanə?

Sabiq polis rəisi və psixoloqdan maraqlı şərh

hallarda baş verirdi. Məlum olduğu kimi, sovetlər birliyi çox qapalı idi, xaricə çıxış yox idi, texnologiya o qədər də inkişaf etməmişdi, mobil telefonlar, internet, televiziyada abırsız verilişlər yox idi. Xatırladım ki, sovet dövründə televiziya kanallarına həddən artıq ciddi nəzarət var idi. Bir səhvə görə televiziya kanalının rəhbərinin işindən azad oluna bilərdi. Amma indi diqqət edək, bu gün televiziya kanallarımızın səviyyəsi nə yerdədir? O dövrlə indiki dövr arasında böyük fərq var.

İndi televiziyalarda insanlığa, mənəviyyətə, təlim-tərbiyyəyə, milli-mentalitetə zidd olan çox axmaq verilişlər təqdim olunur. Elə hadisələr var ki, efirdə onun müzakirəsini aparmaq yolverilməzdir. Məsələn, biri efirə çıxıb deyir ki, qızım evdən pul götürüb qaçıb. Qızının axtarışı ilə bağlı efirə çıxmaq əvəzinə, hüquq-mühafizə orqanlarına müraciət etmək lazımdır. Əvvəllər bu cür hadisələr qapalı şəkildə, ailədaxili və yaxud məktəb daxili

həll olunur, kənara çıxarılmazdı. Efirdə bu cür hadisələri müzakirəyə çıxaranda psixologiyası zəif olan biri də düşünür ki, o da bu cür addım ata bilər və təqlid edir. Aparıcılara gəldikdə, guya ki, insanların problemlərini həll edir, "gəlin problemlerinizi bizə danışın", deyirlər. Bəzən efirdən elə ittihamlar, fikirlər səsləndirirlər sanki prokuror, hakimdir. Axı onların işi bu deyil. Əlbəttə ki, bütün bunlar cəmiyyətin mənəviyyətinə, təlim-tərbiyyəsinə çox mənfi təsir edir.

Son 15 ildə Cinayət Məcələsinə bir sıra maddələr əlavə olundu. Bu maddələr insan alveri, xaricə qadınların satılması və sairə ilə bağlıdır. Sovet dövründə belə hallar yox idi. Texnologiya inkişaf etdikcə tərbiyyə də aşağı səviyyəyə düşdü. Məsələn, indi internet resursları vasitəsilə qadınlar kiminlə istəsə əlaqə saxlayır, yazışır, şəkil göndərir, sonra da bu şəkillər ya gedib onun ərinin, ya da qardaşının əlinə düşür, münasibətlər baş verir. Mən demirəm ki, texnologiya inkişaf etməsin, köhnə dedə-baba qaydasına qayıdaq. Amma inkişaf paralel mənəviyyətin, tərbiyyənin səviyyəsi aşağı düşməsin.

Son illərin məişət zəminində baş verən qətl hadisələrinə diqqət edəndə bu amillərlə qarşılaşırıq - "bacısına mesaj yazanı qətlə yetirdi", "vatsapp mesajlarına görə arvadını vurdu" və yaxud "qısqandlıq zəminində ərini vurdu" və sairə. Hər şey telefonun üstündə olur. Unutmaq olmaz ki, insanların dünyagörüşü, intellektual səviyyəsi, tərbiyyəsi, iradəsi, səbri, xarakteri fərqlidir. Bir sözlə, bu cür qətl hadisələrinin artmasının səbəblərindən biri də texnologiya, internet resursları üzərindən yayışmalar və sairədir. Daha bir məsələ, getdikcə mənəviyyət, tərbiyyə tamamilə aşağı səviyyəyə düşür, dərəsin lap dibinə doğru gedir. Bu faciədir. Əlbəttə ki, belə olan halda neqativ halların, qətlərin sayı artır".

Psixoloq Azad İsayadə isə mövzuya bu cür şərh bildirdi: "Əlbəttə ki, bu cür cinayət törədən şəxslər özlərini müdafiə etmək üçün müxtəlif bəhanələr gətirir. Bunun isə daha dərin kökü var. Hamımız birlik ki, həbsxananın özünəməxsus yazılmamış qanunları var. Əgər kimsə namus üstündə həbsə düşsə, "içəridə" ona qarşı münasibət yaxşı olur. Buna görə də bir çox hallarda içkili və yaxud əsəbi hallarda ailələrini, arvadlarını qətlə yetirən şəxslər guya ki, bu cinayəti namus üstündə törətdiyi barədə görüntü yaratmağa çalışır. Ümumiyyətlə isə hazırda bütün dünyada aqressiya "qaynayır".

Məsələn, dünyanı sarsıdan Ukrayna müharibəsi gedir, elə öz cəbhə zəminində tez-tez atəşkəs pozulur, müxtəlif neqativliklərə qarşılaşırıq. Əlbəttə ki, ümumi planetdə gedən aqressiya insanlara təsir edir və şüuraltı ailədaxili münasibətlərdə də özünü göstərir. O ki qaldı bu aqressiyada qəbul etdiyimiz qidaların təsirinə, bu, sadəcə, versiyadır. Bu barədə dəqiq araşdırmalara rast gəlinir".

✉ **Xalidə GƏRAY, "Yeni Məsəvat"**

Qabil Hüseynli Rizvan Vahabova cavab verdi

Növbəti dəfə Prezidentə müraciət olundu; "Bu adamla danışıqlar yolu ilə kompromisə gəlmək mümkün deyil..."

Ötən sayımızda sabiq dövlət müşaviri Qabil Hüseynlinin Bakının Badamdar qəsəbəsindəki 6 sot torpaq sahəsinin zəbt olunmasını haqda yazmışdıq. Qabil Hüseynli 1994-cü ildə mərhum prezident Heydər Əliyevin göstərişi ilə ona ayrılan 6 sot torpaq sahəsinin Dövlət Yanacaq Komitəsinin keçmiş sədri, Neft Şirkətinin Neft Kamərləri İdarəsinin sabiq rəisi, YAP-ın Səbəyel rayon təşkilatının idarə heyətinin eks üzvü Rizvan Vahabov tərəfindən zəbt olunduğunu bildirmişdi.

"Sabiq dövlət müşaviri Prezidentə müraciət etdi" sərlövhəli yazı dərc olunan sonra Rizvan Vahabov Qabil Hüseynlinin iddialarının doğru olmadığını bildirib. Qabil Hüseynlinin ünvənina ittihamlar səsləndirib.

Redaksiyamızla əlaqə saxlayan Qabil Hüseynli Rizvan Vahabovun məsələnin mahiyyətindən yayınmaq üçün barəsində hədyanlar səsləndirdiyini bildirib: "Mənə mərhum prezident Heydər Əliyevin göstərişi ilə 1994-cü ildə Badamdar ərazisində verilmiş 6 sot torpaq sahəsi 2003-cü ildə müxtəlif saxta sənədlərlə əlimdən alınıb. Həmin saxta sənədlər əsasında torpağımı Məmmədov Tahir Yusif oğlunun adına keçirilib. Torpağın sahibi mənəm və redaksiyanıza da torpağın sənədlərini də təqdim etmi-

şəm. Redaksiyanıza müraciətimdə Rizvan Vahabovun adını çəkməyim təsadüfi deyil. Torpağımın əlimdən alınmasına o himayədarlıq edib və torpağın müxtəlif sənədlərlə əlimdən alınmasına yardım edib. İndi də Rizvan Vahabov məsələnin mahiyyətindən yayınmaqla mənim guya yalan danışdığımı iddia edir. Mənim möhtərəm prezidentə müraciətimin əsası da odur ki, mərhum prezident Heydər Əliyevin göstərişi ilə mənə ayrılan torpağı saxta sənədlərlə, qanunsuzluqla əlimdən alıblar. Torpağım zəbt olunan sonra mənə dedilər ki, Məmmədov Tahir Yusif oğlu Rizvan Vahabovun qo-

humudur. İndi də Rizvan Vahabov yaxasını kənara çəkir. Həlbuki həmin torpaq sahəsini mənə ayırarkən eyni sərəncamla xalq şairi Bəxtiyar Vahabzadəyə, akademik Nizami Süleymanova da ələ mənim qonşuluğumda torpaq sahəsi ayrılıb. Mən orada torpağı hasarlamışam, kommunikasiya xətləri çəkməmişəm. Mən öz torpağımı, zəbt olunmuş torpağımın mənə qaytarılmasını istəyirəm. Rizvan Vahabov mənə məhkəmə yolunu göstərir. Mən məhkəmə yoluna da baş vuracağam. Amma indi mən Prezidentin ədalətinə sığınaraq ona müraciət etmişəm ki, qoy bu proseslərin araşdırılması onun nəzarəti

altında olsun. İstəyirəm ki, saxtakarlıqdan əl çəkib mənim torpağımı qaytarsınlar".

Qabil Hüseynli deyir ki, Rizvan Vahabov açıqlamasında iddia edir ki, guya onun torpağının zəbt edilməsindən xəbəri yoxdur: "Onun bu açıqlamasında səmimiyyət payını onun öz vicdanına buraxıram. Mənim torpağımla onun böyük villası arasındakı məsafə 15 metrəndən də azdır. Mən torpaq sahəm Rizvan Vahabov tərəfindən zəbt olunana qədər bir-birimizi tanıyırdıq. Onun nə deməsindən asılı olmayaraq verilən sərəncam, faktlar, Prezident Aparatında ev növbəsindən çı-

xılmaqla həmin torpaq mənə ayrılıb, zəbt edilənə qədər də 9 ilə yaxın mənim sərəncamımda olub. İndi ev almağım bir yana qalsın, ev əvəzinə mənə ayrılan torpaq sahəsi müxtəlif təsir dairelərinin köməyi ilə əlimdən alaraq başqa bir adamın adına keçiriblər. Mən mübarizə aparıram ki, haqq-ədalət yerini tapsın. Mənə ayrılan torpaq sahəsi mənə qaytarılsın. İddiamın da əsası budur ki, torpaq sahəmi saxta yollarla bir başqasının adına keçiriblər".

Qabil Hüseynli Rizvan Vahabovla telefon danışığına da toxunub: "Mən onu haqq-ədalətə çağırıbmışam. Bu məsələnin həllində ədalətli obektiv olmasını istəmişəm. O isə hay-küy salıb qışqır-bağır salmaqla məsələnin mahiyyətindən yayınır. Bu adamla danışıqlar yolu ilə kompromisə gəlmək mümkün deyil. Əlbəttə ki, bütün yolları sınaqdan keçirəcəyəm. Ümid edirəm ki, möhtərəm cənab Prezident İlham Əliyevə yolladığım məktuba baxsa, onun göstərişi ilə bu məsələnin ciddi şəkildə araşdırılması aparılıb və haqq öz yerini tutur. İnanıram ki, "Yeni Məsəvat"da dərc olunan bu yazının əks-sədası Prezidentə çatacaq və o, ədalətin bərqərar olmasını üçün göstəriş verəcəkdir".

Qabil Hüseynli Rizvan Vahabovun digər şəxslərin də əmlaklarına münasibətdə oxşar addımlar atıldığını söyləyib: "Mənim torpağımın onunla qohumluq əlaqələri olan birinin adına saxta sənədlərlə keçirilməsi, mənim öz torpağıma buraxılmamağım cina-

yətdir və araşdırılmalıdır. Mən Rizvan Vahabovun bu məsələyə bağlılığını onunla isbat edə bilərəm ki, zəbt olunan torpağıma əvvəllər Əmlak Komitəsində işləmiş bir şəxsle getmişdim. Darvaza açıq olduğundan içəri baxa bildik. Gör-dük ki, mənim tikdiyim balaca ev, hasar olduğu kimi qalıb. Mənə verilən sərəncamın üstünə sərəncam verilərken yazıblar ki, guya ərazidə abadiyyət işləri aparmamışam deyə, sahə əlimdən alınır. Bu, saxtakarlıqdır. Çünki mən torpağı alandan sonra oranı hasara almışam, balaca da olsa, bir ev tikmişəm. Mənim orada villa tikməyə imkanım olmayıb. Biz Əmlak Komitəsinin işçisi ilə orada olanda Rizvan Vahabov bundan dərhal xəbər tutdu. Həmin Əmlak Komitəsinin nümayəndəsinə zəng elədi, ona dedi ki, niyə ora gəlmisən. Mən orada kanalizasiya çəkmışdim. O da məndən xəbər etmişdi ki, həmin xəttə qoşulsun. Mən də icazə vermişdim. Rizvan Vahabov bu gün yaxasını kənara çəkirsə, qoy çəksin. Fakt odur ki, mənim 6 sot torpağım qeyri-qanuni yollarla əlimdən alınıb. Üstəlik, indi bu məsələnin mahiyyətindən yayınmaq üçün Rizvan Vahabov bərməndə yalanlar danışır. Mən bilirəm ki, bu torpağın əlimdən alınmasında nüfuzlu şəxslər iştirak edib. Bundan sonrakı mübarizəmdə çalışaram ki, yaxasını kənara çəkən Rizvan Vahabovun adını çəkməyim, həqiqətin öz yerini tapması üçün digər vasitələrdən istifadə edim".

Qabil Hüseynli inanır ki, məsələdə ədalətin bərqərar olması üçün Prezidentin diqqəti kifayətdir.

✉ **E.MƏMMƏDƏLİYEV, "Yeni Məsəvat"**

Dilərə Əliyeva adına Qadın Hüquqlarını Müdafiə Cəmiyyətinin sədri Novella Cəfəroğlu son günlərin gündəmi ilə bağlı “Yeni Müsavat”-a müsahibə verib. Müsahibəni təqdim edirik.

- Novella xanım, necəsiniz, işləriniz necə gedir? Ölkədə baş verənləri necə dəyərləndirirsiniz?

- Deyim ki, çox gözəl gedir, yox. Həmişəki kimi, insanlar gəlirlər, ərizələrlə müraciət edirlər. Ərizələr həddən artıq çoxdur. Əsas müraciətlər qadınlardan gəlir. Hazırda monitoring qrupuna rayonlardan müraciətlər daxil olub, onlara baxırıq. İşimiz həddən artıq çoxdur. Ondan başqa, Azərbaycanda baş verənlər, siyasi vəziyyət bizi çox narahat edir. Məsələn, Gədəbəydəki hadisə çox ürəkəğrındı məsələdir. Bu məsələyə də münasibət bildirmək istəyirik. Bu gün özümüzədən başqa bizə heç kim dəstək olmayacaq. Azərbaycanda elə bir mühit yaratmaqlıq ki, millət hökumətlə bir yerdə olsun, kənardan bizə təzyiq olmasın. Onu da edə bilmirik.

Gədəbəydə baş verən hadisə hamını hiddətləndirib. Amma bunun qarşısını almaqdan ötrü hamımız, jurnalistlər, QHT-lər birləşib bir konsepsiya yaratmaq lazımdır ki, məhkəmələrdə, dövlət strukturlarında məmurlar özlərini hegemon kimi aparmasınlar. İslahatlar olsun. İslahatlardan söz düşmüşkən, elə bu cür problemlərin həlli üçün bir neçə ildir Azərbaycanda dövlət qurumları yanında ictimai şuralar yaradılıb. Şuranın yaradılmasında məqsəd dövlət qurumlarının fəaliyyətinə nəzarət etmək idi. Amma görünən odur ki, bu şuralar da özlərini həmin qurumların işçiləri kimi aparırlar. Məsələn, elə Gədəbəydə baş verən olayla bağlı həmin şuralar elə fəaliyyət göstərə bilmədilər ki, vəziyyət bu hala çatmazdı...

Düzdür, ETSN-dən olan ictimai şura, DİN-də olan ictimai şuralar gedib Gədəbəydə məsələni araşdırıb, təmiz söz deməliydilər. Bilirsiniz, hər şeyi istəyirlər hökumətin boynuna atsınlar. O insanları ora gətirən nə idi? On ildən çoxdur ki, orada bu proses gedir. Bunun kökünü bilmək lazımdır. Kimdir bunları birdən-birə qaldıran? Polislərin o geyimdə çıxması, sadəcə insanların qarşısına elə çıxmaq nə dərəcədə düzgündür? Bunların hamısının kökündən dəyişməsi üçün ictimaiyyət - jurnalist, hüquq müdafiəçiləri

“Gədəbəydəki olay təsadüfi deyil...”

Novella Cəfəroğludan ilgincliklər

“Məqam gözləyirlər ki, Azərbaycanı vursunlar...”

ri, deputatlar birləşib konfrans keçirməlidir. Hökumət etsin bunu, islahatlara nə cür başlayaq?

Mən yaşlı, qoca vaxtımda çalışıram ki, ölkəmdə əmin-amanlıq olsun. Çünki heç kim bizimlə bağlı sevvə-sevvə söz demir. Ancaq məqam gözləyirlər ki, Azərbaycanı vursunlar. Bunun üçün bir qurum yaradılmalıdır, bütün bunlar birbaşa Prezidentə çatdırılmalıdır. Məhkəmələr düzgün, ədalətli qərarlar verməlidir. İnanmıram ki, Vilayət Eyvazov əmr verə ki, polis bu formada, bu geyimdə insanlara hücum çəksin. Buna inanmıram. Polis asayışı qoruyur. Amma əliyalın qoca qadınların üzünə silahla hücum qəbul edilməzdir. İnanıram ki, daxili işlər naziri özü bunu araşdıracaq, öz sözünü deyəcək.

Bəziləri bildirir ki, indiki məqamda, sülh danışıqları ilə bağlı pozitiv istiqamət görünən vaxtda ölkədə sanki qarışıqlıq yaratmaq istəyirlər? Yüz faiz səbəb odur. Niyə? Elə Gədəbəy məsələsinin də arxasında kimlərsə durub, bunu demişəm. Çünki Gədəbəy camaatı bizə, hüquq müdafiəçilərinə müraciət etməyib. Elə götürək, “Yeni Müsavat” qəzetini, hamı üçün açıq olan media qurumudur, sizin redaksiyaya Gədəbəydən bir məktub, şikayət daxil olubmu ki, bizim başımıza belə oyun açırlar deyir. Bildiyim qədər, yox. Mən demirəm, orada problem yoxdur, var, amma

bizə, sizə gəlsəydilər, problemi ortaya çıxarırdıq, işıqlandırdıq, səs-küysüz hökumətə çatdırırdıq. İnsidentsiz ötürərdi. Ona görə razıyam, bu gün çox həssas olmalıyıq. Bütün bunlar hamısı sülh məsələsi ilə bağlı qabardılır.

- Novella xanım, əvvəllər sizin Avropa Şurasının həmməruzəçiləri ilə tez-tez görüşürdünüz. Bir sıra məsələləri qaldırırdınız. Pandemiya sonra sanki azalıb. Bu nə ilə bağlıdır? Hökumətlə danışıqlarda bu məsələni diqqətə çatdırırsınız?

- Yox, qətiyyətlə, indi də bizimlə danışırıqlar. Avropa İttifaqının səfiri ilə biz çox gözəl münasibətdəyik. Sözümlərimiz də deyirik. Sadəcə olaraq Avropa Şurasına indi gedə bilmirik. Pandemiya oldu, neçə il getmədik. Doğrudan da, o zaman imkanlarımız var idi, proyektlər alırdıq. Sadəcə olaraq iki il əvvəl təklifimizi vermişdik. Dedik, Avropa Parlamentində deputatlarla bir prezentasiya edək. Amma qəbul olunmadı. Gec deyil, indi də danışmaq olar. Bu günlərdə Avropa Şurasında Laçın koridoru məsələsi müzakirə ediləcəkdi. Gədəbəydə olay çıxması heç də təsadüfi deyil.

- Belə bir gərgin məqamda İranın da Azərbaycana qarşı çirkin əməlləri göz qabağındadır. Elə dörd aydan çoxdur gizli saxlanılan, sonra da casus adı ilə həbs olunan vətəndaşımız Fərid Səfərlini götürək. Hələ İrana müalicə üçün gedən neçə vətəndaşımız da orada itkin düşüb. Hüquq müdafiəçisi kimi sizin

bu məsələlərə münasibətinizi bilmək istərdik?

- Güneydən çox azərbaycanlı bura gəlir. Oradan qaçan, siyasi motivlərlə gələnlər vardı. Biz də İrandan gələnlərin hamısını qəbul edirik. Amma bir aydan sonra dövlətinə qayıtırdıq. Həbs edilənlər də özümüzünkülərdir. Kim ki, İranın radikal qüvvələrinə işləyir, onları həbs edirlər. Amma İran əvvəldən hiylə işlədib. 30 ildir İranın hesabına əziyyət çəkirik. 30 il İran ermənilərə köməklik göstərdi. Zəngəzurdan, Mehri tərəfdən İrana maşınlarla silah, benzin, hər şey göndərdi. İndi də bu davam edir. Ermənilərə o qədər dəstək oldu, həm Birinci Qarabağ müharibəsində, həm 44 günlük müharibədə biz bunu gördük. İran da Zəngəzur yoluna qarşı çıxır, çünki istəyir ki o yol şimali-cənub tərəfindən keçsin. Olsun da, biz buna qarşı çıxmırıq ki, yollar açılsın da. Bizim hökumət hər zaman İranla münasibətdə özünü çox loyallı, diplomatik aparıb. Ancaq səfərlərimizə qarşı törədilən terror hadisəsindən sonra etirazımızı bildirdik. Amma orada 30 milyondan çox azərbaycanlı var. Azərbaycan istəsə, 30 milyon azərbaycanlı hökumətə qarşı qaldıra bilər. Amma heç vaxt bunu etməyib. Azərbaycan çalışıb ki, insident olmasın. Prezident özü də bildirib ki, hər bir azərbaycanlının haqqını qoruyacaq. Amma onların işinə müdaxilə etmədi. Budur bi-

zim hökumətin, dövlətin böyük yükü. Amma onlar nə etdilər? Öz əməllərindən dönmədilər.

- Sizcə, Azərbaycanda siyasi məhbus kimi təqdim edilənlərin problemi nə zaman tam həll olunacaq?

- Yəne deyirəm, elə bir konfrans olmalıdır ki, sözümlə deyə bilək. Məsələn, Əvəz Zeynallıya ehtiyac var, onun yanına kömək üçün o qədər insan gəlirdi. Mitinglərə çıxırdılar, gəlib onun otağında sözlərini deyirdilər. Onu saxlamaq lazım idi. Camaat danışmaq üçün aksiya keçirmək deyil, onun pəncərəsinə gəlirdi. Bunları gərək hökumətdəki məmurlar başa düşsünlər. Məhkəmə bunu başa düşsün. Hər şeyi Prezident etməli deyil ki. Bunların hamısını Prezidentə çatdırmaq lazımdır. Mən istəmirəm ki, kişi olmayan kişilər bizə irad tutsunlar. Dəyişikliklər etmək olar. Azərbaycan təbii sərvətlərinə görə o qədər dövlətlidir ki, neftdən çox geologiyadan gəlir götürə bilər. Sadəcə, çox çalışmaq, millətin sözüne sevvə-sevvə qulaq asmaq, pis hərəkət edəndə də başa salmaq lazımdır. Bunda vətəndaş cəmiyyətinin köməyinə ehtiyac var. Bu gün mənim böyük arzumdur Zəngəzur dəhlizi ilə bağlıdır. Təklif də vermişik ki, Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı böyük konfrans edək, dünyadan insanları çağırıq, hətta Ermənistan da nümayəndələr çağırıq. Bu dəhlizin bütün ölkələrə nə dərəcədə əhəmiyyətli olmasını göstərək, sübut edək. Layihəmizi göndərmişik, hələ ki qəbul edilməyib. Bu forum konfliktin həllinə də yönələ bilər. Bu həm də ermənilərlə bir yerdə işləməkdir. Başa düşməyənlərə də demək lazımdır ki, ay bədbəxtlər, sizin üçün çıxış yolu ancaq Zəngəzur dəhlizidir. Zəngəzur dəhlizi ilə ermənilər bütün dünyaya çıxacaqlar.

- Bayaq da dediniz, yaşınız bu çağda bu qədər iş görürsünüz. Jurnalist olaraq da nə zaman zəng vuracaq, görüşmək istəsək imtina etməsınız. Ölkədə sizdən savayı az sayda hüquq müdafiəçisi var. Bəzən sizi tənqid edirlər ki, gənclərə yol açmırlar. Gənc hüquq

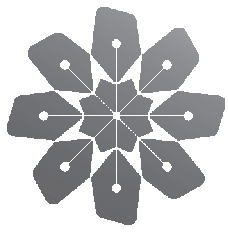
müdafiəçiləri yetişdirilirmi? Kimlər yolunuzu davam etdirəcək?

- Bütün qızlarım regionlarda hüquq müdafiəçisi kimi çalışır. Masallıda, Qazaxda, Xaçmazda, Göyçayda, Gəncədə Bakının özündə, hər yerdə gənc kadrlar yetişdirmişəm. Bir nəfər çıxsın desin ki, Novelladan çox mən gənc hazırlamışam. Heç kim bunu deyə bilməz. Mənim günahım nədədir ki, siz mənə zəng vurursunuz. O cavan hüquq müdafiəçiləri işləsinlər, o deyirlər e Səidə, Novella, Səadət xanım çəkilsin kənara. Çəkilməmişik, ortalığa düşən yoxdur. Biz bütün riskləri görmüşük, döyülmüşük, söyülmüşük, amma bu yoldan əl çəkməmişik. Çıxırsınlar ortaya, ən əsas iş qoysunlar. İşləmək istəməyənlər belə danışır. Bax, qocayam, evimdə oturmuşam, dünən dörd nəfər gəlib. Qazilər, həbsdə olanların qohumları gəlib kömək istəyirlər. Nə deyim, deyim ki, sizi müdafiə etmirəm.

- Bu qədər müraciətlər, bu qədər iş, çətin deyil ki?

- Əlbəttə, çətinidir, qızım. Mənim bu yaşda bu qədər iş görməyimə, qohum-əqrəbam da hamısı deyir ki, yorulmadın?! Bəlkə də bu, mənə daha da çox güc verir ki, mən kiməsə lazımam. Sözsüz ki, yoruluram. Amma hökumətə də sözümlə deyirəm, onlar məni dinləyib, qəbul edəndə bu da məni qürurlandırır ki, sözümlə keçir. Hökumət də bilir ki, mən dövləti sevən adamam. Mən dövlətə qarşı heç vaxt çıxış etməmişəm, etməmişəm də. Hakimiyyətdə olanları həmişə tənqid etmişəm. Doğrudan da çox cavan var, işləyirlər də. Biz də cavan olmuşuq, yerimizi onlar tutacaqlar. Elə olsun ki, siyasi məhbus, problemlər olmasın, biz də işsiz qalaq. 44 günlük müharibədən sonra o qədər qürurluyam ki, ermənilərin, hətta gürcülərin yanında başı dik gəzirəm. Bu Azərbaycanı elə qoruyalıyıq ki, bütün torpaqlarımızı, hətta vaxtilə gədən torpaqlarımızı da qaytaraq...

□ Afaq MİRƏYİQ,
“Yeni Müsavat”

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

Azad sahibkarlığın və liberal iqtisadiyyatın təşviqi

Avropa İttifaqının Rusiyaya qarşı 11-ci sanksiya paketi qəbul olunub. Gözlənilməli kimi, paketdə əsas diqqət Rusiyanın sanksiyalardan yayınmasına yönəldilib. Avropa İttifaqı Rusiya neftinin qiymət tənzimləmə yuxarı satılmasının qarşısını almaq üçün dənizdə GPS izləmə sistemini söndürən, habelə təyinat nöqtəsi, daşıdığı yük barədə məlumatları 48 saat əvvəldən təqdim etməyən tankerlərin öz limanlarına girişini qadağan edib.

Avropa İttifaqı həmçinin Rusiyaya satışı qadağan olunan məhsulların ikili ticarət yolu ilə çatdırılmasında iştirak edən Ermənistan, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, Özbəkistan və digər ölkələrdən olan onlarla şirkətin adını sanksiya siyahısına daxil edib. Hələlik şirkətlərin adları açıqlanmayıb.

11-ci sanksiya paketinə əsasən bundan sonra Avropadan Rusiyaya satışı qadağan olunan məhsulların Rusiya ərazisindən tranzit daşınması da mümkün olmayacaq. Beləliklə, Asiyanın çoxsaylı ölkələrinə on milyonlarla yükün Rusiya ərazisindən daşınması qadağan edilir. Bu isə o deməkdir ki, ən qısa zamanda həmin yüklərin Rusiyadan keçən Orta dəhlizə (Transxəzər nəqliyyat dəhlizi) yönəlməyi ehtimalı böyükdür. Avropadan Qara dənizlə Gürcüstana, Türkiyəyə çatdırılan yüklərin Azərbaycan üzərindən Xəzər dənizi

vasitəsilə Qazaxıstana, oradan digər Asiya ölkələrinə çatdırılmasını nəzərdə tutan Orta dəhlizin inkişafı əvvəldən də Avropa İttifaqının diqqət mərkəzindədir. Avropa Qazaxıstanda dəhlizin ötürmə gücünün artırılması üçün zəruri olan infrastrukturun formalaşdırılması prosesində iştirak etməkdədir.

Xatırladaq ki, Transxəzər dəhlizinə maraq Ukraynaya hücumdan dərhal sonra Rusiyaya qarşı sanksiyaların qəbulu ilə kəskin artıb. Bir çox global daşıma şirkətləri dəhlizlə yükdaşıma üzrə sınaq hərəkətlərinə başlayıblar. Daha sonra onlar yüklərin bir qismini dəhlizlə daşınmasını təmin ediblər. Nəticədə 2022-ci ildə Azərbaycan ərazisi ilə yükdaşıma 75 faizə qədər artıb. Cari ilin yanvar-aprel aylarında ölkə üzərindən tranzit daşımanın həcmi 26 faiz artıb. Lakin bu nəticəni yetərli saymaq mümkün deyil. Çünki daşınan yüklərin mühüm bir hissəsini Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizi ilə daşıma təşkil edir. Bu ilin yanvar-mayında bu dəhlizlə Azərbaycan üzərindən təkcə dəmir yolu ilə 3,6 milyon

ton yük daşınıb. Beş ayda ölkənin ümumi nəqliyyat sistemi ilə yükdaşımalarda artım 7 faizə yaxın olub. Bu isə Orta dəhlizlə daşımalardakı artımın gözləntilərin altında olduğunu göstərir. Bunun əsas səbəblərindən biri dəhliz üzərində yerləşən ölkələrin infrastrukturun yetərli olmamasıdır, digər səbəb dəhlizlə daşıma üçün vahid tariflərin müəyyənləşdirilməsi prosesinin hələ də başa çatmasıdır. Multimodal daşıma marşrutlarının inkişafında bu amil böyük rol oynayır.

Avropa Komissiyasının çoxsaylı malların Rusiya ərazisindən tranzit daşınmasını qadağan etməsi Transxəzər dəhlizi ölkələri üçün böyük fürsətlər açır. Eyni zamanda dəhliz ölkələrinin üzərinə zəruri infrastruktur vaxtında yaratmaq öhdəliyi qoyur.

Qeyd etməyə dəyər ki, ar-

tıq Avropa İttifaqının 11-ci sanksiya paketinin məzmununa dair ilkin məlumatların açıqlandığı mart-aprel aylarından etibarən Azərbaycan Transxəzər dəhlizinin rolunu artırmaq, daha çox yükləri bu yola cəlb etmək üçün diplomatik fəallığı gücləndirib. Aprel ayı ərzində Prezident İlham Əliyev dəhlizin fəaliyyətində mühüm həlqə olan iki ölkənin rəhbəri ilə görüşüb: Gürcüstanın baş naziri İrakli Qaribaşvili ilə Azərbaycanda, Qazaxıstan Prezidenti Kasım Jomart Tokayevlə isə Astanada. Gürcüstan baş naziri ilə Qəbələdə görüşdən sonra verilən rəsmi açıqlamalardan aydın olur ki, tərəflər bilavasitə Orta dəhlizi müzakirə ediblər. **Prezident İlham Əliyev bildirib ki, bir çox önəmli məsələlər müzakirə olunub:** “Mən keçən il və bu il Mərkəzi Asiya ölkələrinə dəfələrlə sə-

fərlər etmişəm və bu il hələ edəcəyəm. Beləliklə, yeni yüklərin Orta dəhliz üzrə nəql edilməsi üçün çox gözəl imkanlar var. Burada həm bütün inzibati məsələlər öz həllini tapmalıdır, tarif siyasəti vahid prizmadan həll edilməlidir, eyni zamanda yüklərin cəlb edilməsi və nəqli üçün birgə səylər göstərməlidir. Təbii ki, bu gün bu məsələ də geniş müzakirə olunub və hələ olunacaq”. Prezidentin Qazaxıstandakı görüşlərində də əsas müzakirələrin Orta dəhlizlə bağlı olduğunu hər iki dövlət başçısı açıqlayıb.

Azərbaycan Gürcüstan sərhədinə qədər dəmir yolunda yenidənqurma işlərini sürətləndirib. Eyni zamanda Orta dəhlizin vacib elementinə çevrilmiş Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu xəttinin imkanlarının genişləndirilməsi üçün Azərbaycanın dövlət büdcəsindən

100 milyon dollar vəsait ayrılıb. Həmin vəsait hesabına yolun illik yükötürmə qabiliyyəti 1 milyon tondan 5 milyon tona qaldırılacaq və Orta dəhliz vasitəsilə daha çox yükün daşınmasına imkan yaranacaq. Bundan başqa, Zəngəzur dəhlizi də Orta dəhlizə inteqrasiya ediləcək layihələrdəndir. Zəngəzur dəhlizinin istifadəyə verilməsi Azərbaycan ərazisindən illik təxminən 35 milyon ton yükün daşınmasına imkan verə bilər.

Bugünlərdə “Azərbaycan Dəmir Yolları” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti, “Qazaxıstan Dəmir Yolları Milli Şirkəti” Səhmdar Cəmiyyəti və “Gürcüstan Dəmir Yolları” Səhmdar Cəmiyyəti birgə müəssisə yaratmaq barədə razılığa gəliblər. Tərəflər “Azərbaycan Dəmir Yolları” QSC, “Qazaxıstan Dəmir Yolları Milli Şirkəti” SC və “Gürcüstan Dəmir Yolları” SC arasında birgə müəssisənin yaradılması və fəaliyyətinin əsas prinsipləri haqqında Saziş” imzalayıblar.

Orta dəhliz, sadəcə, bir yükdaşıma marşrutu olmayıb, onun üzərində yerləşən bütün ölkələrdə biznesin inkişafı, iqtisadiyyata təkən baxımdan mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu baxımdan, dəhliz ölkələrinin tarif siyasətinin uzlaşdırılması, müvafiq infrastrukturun yaradılması istiqamətində səylərini kəskin artırmasına böyük ehtiyac var...

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Dünya SAKİT

“Yaxın günlərdə hərbi toqquşmalar ola bilər” - sensasion açıqlama

Son günlər Ermənistan ordusu Naxçıvan istiqamətində yerləşən mövqelərimizi intensiv şəkildə atəşə tutmaqda davam edir. Erməni mediasında isə Ermənistan ordusunun bütün sərhədboyu ərazilərdə 1 nömrəli hazırlıq vəziyyətinə gətirildiyinə dair məlumatlar var. İddialara görə, ermənilər Azərbaycan Ordusunun Kəlbəcər, Laçın və Naxçıvan istiqamətində cəmlənməyə başlayıblar.

Revanşistlərin Naxçıvanı hədəf seçməsinin səbəbləri barədə Metbuat.az-a açıqlama verən hərbi ekspert Ədalət Verdiyev bildirib ki, Ermənistan tərəfi sülh sazişi imzalanması istiqamətində gedən danışıqların profilini dəyişərək, diqqəti sərhəddə baş verən proseslərə yönəltmək istəyir: “Ermənistan tərəfi çalışır ki, Naxçıvanla Azərbaycanı birləşdirəcək Zəngəzur dəhlizinin açılmasında prob-

lemləri çox qabardaraq sülh masası ətrafında oturmaqdan yayınsın. Eyni zamanda atəşkəsin məhz metallurgiya zavodunun inşa edildiyi Arazdəyən istiqamətindən pozulması Azərbaycan tərəfini təxibatlara cavab vermə-

yə vadar etmək məqsədi daşıyır. Görünür, Ermənistanın orada çalışan xarici şirkət əməkdaşlarının həlak olmasından yararlanmaq niyyəti var.

Bu bir daha onu göstərir ki, Ermənistan yaxın

perspektivdə inşa olunan metallurgiya zavodunu hərbi infraqurkura çevirə bilər. Bu da gələcəkdə fəaliyyət göstərəcək Zəngəzur dəhlizinə təzyiq vasitəsi kimi istifadə olunacaq”.

Ədalət Verdiyevə görə,

Azərbaycan tərəfi erməni təxibatlarına çox uzun müddət yalnız adekvat cavab verməklə kifayətlənməyəcək. Çünki bu gün Ermənistan tərəfinin törətdiyi təxibatlar Azərbaycan üçün ciddi təhdidlər yaradır: “Bu təxibatlara daha təsirli cavab vermək məcburiyyətindəyik. Təbii ki, bu addım Ermənistan üçün yaxşı heç nə vəd etmir. İrəvan təxibatlarına son qoymasa, bu onun ordusu üçün baha başa gələcək. Hesab edirəm ki, yaxın günlərdə Ermənistanın istəmədiyi sülhün alternativi olan hərbi əməliyyatlar, lokal toqquşmalar başlaya bilər”.

Ermənistanın şərti sərhədlərimizdə, o cümlədən Laçında törətdiyi təxibatın Rusiyanın fəaliyyəti olaraq qiymətləndirilməli olduğunu hesab edən polkovnik Alp Arslan İmamqulu hesab edir ki, Cənubi Qafqazdan çəkilmək istəməyən Rusiya mövcud vəziyyətdə Ermənistanın bir sıra siyasi dairələrinə etdiyi kimi, ordusuna da nüfuz etmək

istəyir: “Rusiya istədiyi vaxt, istədiyi istiqamətdə diktə edərək, belə əməllər törətməklə bölgənin sülh şansını aradan qaldırmaq və bir növ daima qarşিদurma yaradaraq rusiyalı sülhməramlılara ehtiyac olmasına zərurət şəraitini yaratmaq istəyir. Nikol Paşinyan bu gün Qərb dairələri ilə nə qədər əlaqədə olsa da, müxtəlif dövrlərdə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü ifadə etsə də, belə halların baş verməsi Azərbaycana tek seçim haqqı, irimiqyaslı antiterror əməliyyatlarının keçirilməsi imkanını verir.

Fikrimcə, əməliyyatlar həm Qarabağda, həm də şərti sərhədlərimizdən kənarda mütləq olacaq. Çünki mövcud vəziyyət onu göstərir ki, təhlükəsizliyimiz risk altındadır. İstər Qarabağda, istərsə də digər bölgələrimizə yeni investorların cəlb olunması, insanlarımızın qayıdış planı çərçivəsində geriye dönməsi, bunun təmin olunması üçün tam təhlükəsizlik əminliklə bərpa olunmalıdır”.

AŞ PA-dan Azərbaycana qarşı böhtan - qətnamə

Sessiyada iştirak edən hüquq müdafiəçisi: "AŞ PA məruzəçisinin hazırladığı sənəd qərəzli və siyasi sifarişlidir..."

● yunun 22-də Fransanın Strasburq şəhərində Avropa Şurası Parlament Assambleyasının yay sessiyası çərçivəsində "Laçın koridorunda azad və təhlükəsiz keçidin təmin olunması" başlıqlı müzakirələr baş tutub. Ermənistan tərəfinin təşəbbüsü ilə keçirilən müzakirələrdə AŞ PA üzvü olan irlandiyalı deputat Paul Gavanın hazırladığı qətnamə dinlənilib.

Qərəzli və iftira karakterli məlumatlarla dolu bu qətnamədə "Laçın koridorunda gediş-gəlişin məhdudlaşdırıldığı və Qarabağdakı erməni sakinlərin həyatlarına təhlükə olduğu" barədə həqiqətə uyğun olmayan iddialar öz əksini tapıb.

AŞ PA-da Azərbaycan nümayəndə heyətinin sədri Səməd Seyidov və digər üzvləri bu müzakirələrdə əks arqumentlərlə çıxış edərək, hazırlanan qətnamədə əksini tapan məqamlara dair fikirlərini ifadə ediblər. Səməd Seyidov tutarlı arqumentlərlə qətnamə layihəsinin tamamilə absurd olduğunu sübut etsə də məsələ səsverməyə qoyulub və qətnamə qəbul edilib. AŞ PA növbəti dəfə Ermənistanın uydurmaları əsasında hazırlanan qətnaməni qəbul etməklə qərəzli mövqe ortaya qoyub.

AŞ PA-nın yay sessiyasında yaxından iştirak edən hüquq müdafiəçisi Əhməd Şahidov AŞ PA məruzəçisinin hazırladığı bu qətnamənin qərəzli və siyasi sifarişli sənəd olduğunu bildirib və siyasi məqsədlə hazırlanan bu sənədin Azərbaycan-Ermənistan arasında davam edən sülh prosesinə mane olduğunu deyib: "Azərbaycan mətbuatına baxıram, sosial şəbəkələrə göz gəzdirirəm neçə gündür - hamı Gədəbəydəki etiraz aksiyasından yazır, kimisi polisi müdafiə edir, kimisi etirazçıları, sonra bir-birini təhqir edirlər - ölkə gündəmi bu mövzudur qisası... Halbuki AŞ PA-da Azərbaycan əleyhinə bir qətnamə qəbul olunub. Qulağa adi gələ bilər - "əşi, qətnamədir də" deyib keçə bilərsiz, amma hər bir halda Ermənistanın istəyinin yerinə yetirilməsi zərərimizədir.

Laçın koridoru məsələsi bizim üçün "qırmızı xətt"dir, neçə aydır, Laçın yolunda etiraz aksiyaları keçirdik, Azərbaycan Laçın yolunda nəzarət-buraxılış məntəqəsi qurdu, bütün dünyaya haqlı mövqeyimizi çatdırmağa çalışırıq neçə ildir. Amma bu gün (dünən - red.) Strasburqda AŞ PA üzvü olan ölkələrin böyük əksəriyyəti bizə yox, ermənilərə inandılar və qətnamə qəbul olundu. Bu, o deməkdir ki, Azərbaycan xarici siyasətdə 1 xal itirdi.

Şübhəsiz ki, bu qətnamə absurd iddialar əsasında hazırlanmış qərəzli sənəddir. Lakin biz dövlət olaraq bütün imkanlarımızı səfərbər etməliyik ki, diplomatik savaşa zərərimizə bu cür hallar baş verməsin. Məsələ müzakirəyə çıxarılan zaman AŞ PA qarşısında heç olmasa 100 nəfər azərbaycanlı şüarlar səsləndirməli idi. Bunu oradakı diasporumuz etməli idi".

□ Etibar SEYİDAĞA,
"Yeni Müsavat"

"Rusiya Zaporijye atom elektrik stansiyasında radiasiyanın yayılmasına səbəb ola biləcək terror aktı törətməyə hazırlaşır".

Bu barədə Ukrayna Prezidenti Vladimir Zelenski bildirib. O qeyd edib ki, buna dair məlumatları Ukrayna Təhlükəsizlik Xidməti və kəşfiyyatçılar əldə edib.

"Atom elektrik stansiyalarının heç vaxt, heç bir yerdə terror aktları olmamalıdır. Bu dəfə də Kaxovkada olduğu kimi olmamalıdır. Dünyaya xəbərdarlıq edilib, bu o deməkdir ki, dünya hərəkətə keçə bilər və bunu etməlidir", - Zelenski vurğulayıb.

Putinin mətbuat katibi Dmitri Peskov isə Zelenskinin sözlərini yalan adlandırıb. Lakin bu da faktıdır ki, Rusiya Kaxovka SES-in partladılmasını da indiyədək boynuna almayıb və hətta Ukraynanın üstünə atıb. Ancaq AES SES deyil. Bu, olduqca böyük fəlakətlərə, o sırada böyük bir ərazidə ekoloji böhrana yol açar bilər. Rusiya buna gedərmə? AES-də partlayış ruslara hansı üstünlük qazandıracaq ki?

Zelenski onu da deyib ki, Ukrayna heç vaxt dondurulmuş münaqişə ilə razılaşmayacaq və qoşunları Ukraynada olduğu müddətdə Rusiya ilə danışıqlar aparmayacaq.

"Rusiya qoşunları ölkəmizdə olduğu müddətcə orada prezidentin kim olmasından asılı olmayaraq, biz heç vaxt danışıqlar masası arxasına əyləşməyəcəyik", - deyir o bildirib.

Onun sözlərinə görə, Rusiya qoşunlarının Ukrayna ərazisindən tamamilə çıxarılmasından əvvəl başlayan danışıqlar prosesi münaqişəni dondurulmuş statusa, gələcəkdə isə yeni böyük müharibəyə çevirəcək.

"Əks-hücumda harada irəliləməmişdən asılı olmayaraq, biz dondurulmuş münaqişə ilə razılaşmayacağıq. Mən xalqın nə ilə nəfəs aldığını bilirəm. Ukraynalılar ikinci dəfə dondurulmuş münaqişə ilə razılaşmayacaqlar. Bu, tələdir", - prezident deyib.

Belədimi? Atəşkəs tələ anlamına gələcəkmə?

Beynəlxalq münasibətlər üzrə şərhçi Şəhla Cəlilzadə nüvə silahına əl atılmayacağına ümid edir: "İlk olaraq onu qeyd edirəm ki, Zaporijye AES-i partlatması Rusiya və Putin üçün intihara bərabərdir. İntihar isə ən son seçimdir. Məsələn, Hitler 30 aprel 1945-ci ildə, Reyxstaq üzərində sovet əsgərləri qələbə bayrağı qaldırdıqları gün intihar etmişdi. Rusiya və Putin üçün isə həmin gün yəqin ki, münaqişənin başladığı strateji nöqtənin, yeni Kırımın Ukrayna tərəfindən geri alınması, yaxud Rusiyanın varlığına birbaşa təhdid törədilməsi olardı. Bu isə hazırkı şəraitdə Ukrayna üçün elçatən deyil.

Bu xəbərin indi yayılmasına səbəb isə ötən gün Ukraynanın Rusiya ilə Kırımı birləşdirən strateji körpünü raketlə vurmasıdır. Yeni Rusiya bir növ Ukraynaya xəbərdarlıq edir. Bu xəbərdarlıq daha öncə də açıq şəkildə edilib. Rusiyanın Təhlükəsizlik Şurasının sədri Dmitri Medvedyev və Rusiya XİN rəhbəri Lavrov dəfələrlə vurğulayıblar ki, əgər Rusiya öz milli maraqlarına birbaşa açıq hədə olaraq Ukraynanın Kırımı geri almaq üçün addımlar atdığını hiss edərsə, o zaman nüvə silahı istifadə etməkdən çəkinməyəcək. Bilirlik ki, Kırımda, Sevastopolda tarixən Rusiyanın hərbi bazası yerləşib. Odur ki, Rusiya buradakı varlığını qorumaq üçün hər bir addımı atmağa, o cümlədən nüvə silahından istifadə etməyə də hazırdır. Başqa sözlə, Ukraynanın əks-hücum əməliyyatına qarşı Rusiya nüvə şantajı edir.

Zaporijyedəki vəziyyət isə burada müxtəlif təxribatlar törətməyə və günahı üzərindən atmağa münasibdir. Zaporijye Rusiya tərəfindən ilhaq edilən Ukrayna əyalətləri

Zelenskidən SOS!: Rusiya Zaporijye AES-i partladacaq! - Ukraynaya tələ hazırlanır?

Şəhla Cəlilzadə: "Rusiya-Ukrayna müharibəsində daha öncə görmədiyimiz dəhşətli mənzərələrə şahidlik etməkdəyik"
Asif Nərimanlı: "İndi eyni tələ yenidən gündəmdədir və bu dəfə də baş tutarsa..."

lerinden biridir. Ondan şərqdə Donbas ərazisində Rusiya ordusunun mənsubları, qərbdə isə Ukrayna ordusunun mənsubları mövqə qurub. Zaporijyedə yerləşən AES-in soyuducusunun partladılması və nəticə olaraq nüvə radiasiyasının yayılması halında hər iki tərəf zərər çəkə və mövqə itkilərinə məruz qala bilər. Yeni Kaxovka SES-in partladılmasında Rusiya məsuliyyət daşıdığı qəbul etmədiyi (sübut da edilməyib) kimi, Zaporijyedəki hər hansı təxribat da bənzər şəkildə qəbul edilməyə bilər. Rusiya-Ukrayna müharibəsində daha öncə görmədiyimiz dəhşətli mənzərələrə şahidlik etməkdəyik. Lakin müharibədə ən dəhşətli nüvə silahından istifadədir ki, tərəflərin buna getməyəcəyinə böyük ümid edirik".

Siyasi analitik Asif Nərimanlı AES-in partladılmasını mümkün hesab edir: "Ukraynada müharibənin başlanmasından indiyə qədər baş verənlərə baxdıqda Rusiyanın Zaporijye AES-in partladılmasını da həyata keçirə biləcəyi istisna edilməməlidir. Lakin Rusiyanın bunu məğlubiyyəti tam qaçılmaz olacağı halda edəcəyi ehtimalı daha çoxdur. Moskvanın taktiki nüvədən istifadə edə biləcəyi zaman-zaman gündəmə gəlir və Rusiyanın bununla bağlı açıqlamaları daha çox strateji çəkintimə xarakteri daşıyır. Kreml də bilir ki, nüvə silahından is-

tifadə bütün körpülərin yandırılması deməkdir. Bu baxımdan, Ukraynanın əks-hücumunun qarşısını almaq üçün AES-in partladılması və məsuliyyətin Kiyevin üzərinə yıxılması versiyası daha mümkün görünür. Hərçənd bu sonda atılacaq addım kimi görünür - Rusiyanın heç bir çıxış yolunun qalmadığı vaxt.

Zelenskinin AES-lə bağlı xəbərdarlığı dünyanın diqqətini təhlükəyə yönəltmək xarakteri də daşıyır. Onun çıxışında "dondurulmuş münaqişə" ilə razılaşmayacaqlarına dair fikirləri də bu ehtimal önə çıxarır və Ukrayna müharibəsində bu qədər qanun tökülməsinə sonra ən pis ssenarinin mümkünliyünü aktuallaşdırır. Ukraynanın Rusiya ilə atəşkəsə məcbur edilmək istədiyi məsələsi yeni deyil. Müharibənin əvvəlində belə cəhdlər çox edildi, amma baş tutmadı, indi yenidən aktuallaşdığı görünür. Beynəlxalq ictimaiyyət bu məsələdə ikiye bölünüb. Rusiyanın tam məğlubiyyətini istəyənlər də var, Ukrayna torpaqları hesabına Moskva ilə anlaşmaq istəyənlər də. Burada ABŞ-Çin xəttində baş verənlər, ABŞ-da gözlənilən seçkilər, Avropanın yenidən aktivləşməsi kimi məsələlər rol oynayır. Təbii ki, Ukraynanın əks-hücumunun nəticəsi də çox şeyi həll edəcək.

Əks-hücum əməliyyatlarının başlanmasından sonra informasi-

ya qıtlığı olduğu üçün real nəticələri bilmək çətindir. Bütün bunların fonunda Zelenskinin açıqlaması Ukraynanın danışıqlara məcbur edildiyi fikrini önə çıxarır. Ən mühüm məqamlardan biri Ukrayna prezidentinin bunu Blinkenin Pekinə səfərindən sonra verməsidir. Blinkenin səfərindən sonra Bayden Çin liderini diktator adlandırması o deməkdir ki, Vaşinqton Pekinlə anlaşa bilməyib və bu, ABŞ-ı məcbur edir ki, Rusiyaya müəyyən güzəştlər edilsin, çünki Çin-Rusiya ittifacı onlar üçün arzuolunmaz perspektivədir. O baxımdan, Zelenskinin "dondurulmuş münaqişə" haqda fikirləri təsadüfi deyil və o deməkdir ki, Kiyevi danışıqlara itələyirlər.

Ukrayna prezidenti də AES təhlükəsi üzərindən dünyanın diqqətini Rusiya təhlükəsinə yönəltməklə situasiyanı dəyişmək istəyə bilər. Zelenski o məsələdə haqlıdır ki, Rusiya qoşunları Ukraynadan çıxmadığı müddətdə atəşkəs əldə edilməsi dondurulmuş münaqişə vəziyyətini yenidən yaradacaq. 2014-cü ildə Qərbin istəyi ilə Ukrayna bu tələ ilə üzleşib. İndi eyni tələ yenidən gündəmdədir və bu dəfə də baş tutarsa, Ukraynanın apardığı mübarizənin və verdiyi itkilərin mənası qalmır".

□ Cavanşir ABBASLI,
"Yeni Müsavat"

“Apardığımız tədqiqatın nəticəsinə görə, şam yeməyini bir yerdə edən və ya əksini edən ailələrin övladlarının riyaziyyat göstəricilərində fərq var”.

Bunu elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev İnsan Resursları Zirvəsində “Yerin dərinliyindən beyin dərinliyinə köç” mövzusunda paneldə çıxışı zamanı deyib.

Nazir bildirib ki, təhsil mexaniki proses deyil: “Bu, çox ciddi psixoloji inkişaf prosesidir. Təhsilin sonda kamil insan yaratmaq məqsədi var. Bir insanın inkişafına ev, təhsil və makrogöstəricilər təsir edir. Mühit inkişafı şərtləndirən əsas amildir. Tədqiqat aləmində bunun ölçülə bilən meyarları var. İlk faktor erkən yaş inkişafıdır”.

E.Əmrullayev əlavə edib ki, məktəbə hazırlığa gedən və getməyən uşaqlar arasında ciddi fərq olur: “Bunu müəllimlər də deyir. Sadəcə, bu sahədə tədqiqatlar apara bilmirik. Apardığımız tədqiqat nəticəsinə görə şam yeməyini bir yerdə edən və ya əksini edən ailələrin övladlarının oxu, riyaziyyat gös-

Yeməyi ailəvi yeməyin intellektə müsbət təsiri - təhsil nazirinin fikrinə 3 fərqli rəy

göstərir. Birlikdə şam yemək ailə üzvlərinin bir-biri ilə daha çox vaxt keçirməsinə imkan verir və onlar arasında daha güclü əlaqə yaranır.

Uşaqlar ailənin sosial təmasını hiss edərək özünü dəyərləndirə bilir və müsbət davranışlara yönəlirlər.

Bununla birlikdə, şam yeməyi zamanı ailə üzvləri arasında ətraflı söhbətlərin aparılması uşaqların dil və söhbət bacarıqlarının inkişafına dəstək ola bilər. Aparılan tədqiqatlar əsasında deyə bilərik ki, mütəmadi olaraq ailəsi ilə şam yeməyində süfrə arxasında oturub böyüyən uşaqların dəyər və normaları başqalarından fərqli olur. Buna görə də bir çox tədqiqatlar ailə üzvlərinin bir araya gəl-

nin insanın formalaşmasında və onun psixososial varlığa çevrilməsində və eyni zamanda intellektual, estetik, mədəni-mənəvi, ruhi inkişafında rol haqqında mübahisələr gedir. 19-cu əsrə qədər süni, sıxışdırılmış, totalitar və diktator metodları ilə idarə edilən, daha çox fiziki gücün hökmranlığı etdiyi ailələrə sağlam ailə kimi baxılırdı. Həmin dövrdə uşaqların özünü yaxşı aparması üçün qırıncı altında döyüldü-döyülə formalaşdırılan ailə münasibəti. Lakin sonralar sivil ölkələrdə millətlər, toplumlar ailədən şəxsi metodlardan istifadə etməyə başladı. Xüsusən də Freyding psixanalitik araşdırmaları, Freyding məktəbinin inkişafından sonra ailədə fərdlərin forma-

si haqqında hörmətli, cavan nazirimiz Emin Əmrullayevin xəbəri var, ya yox? Bu cür fikirlər irəli sürən məmurlar dünya təcrübəsindən çıxış etməlidirlər. Üstəlik, həmin tədqiqatlar haradan götürülüb, kim araşdırma aparıb ki, şam yeməyinin bir yerdə edən ailələrdə böyüyən uşaqlar riyaziyyatdan, fundamental elmlərdən daha yaxşı göstəricilər nümayiş etdirirlər? Ən tanınmış adamların həyatına baxanda görürük ki, onlar internatda böyüyüblər. Sivil, intellektual inkişaf etmiş, dünyaya çıxan alimlərin hansı bü-töv ailələrdə olub?

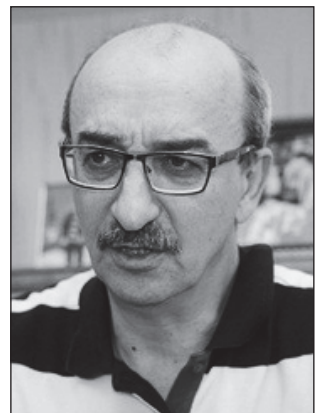
Məsələn, Yusif Məmmədliyəv, Lütifzadə, Azad Mirzəzadə. Onların hamısı ya problemlə ailədə böyüyüb, ya ataları sovet hökuməti tərəfindən güllələnib, ya Sibire göndərilib və sairə. Söhbət insanın azad, intellektual formalaşmasından gedir. Əgər sizin təhsilinizdə mühit yoxdursa, rəhbərlik etdiyiniz təhsil sisteminə, məktəblərdə vəziyyət kritik haldadırsa, şagird, tələbə oxumaq əvəzinə daha çox vaxt keçirməyi düşünürsə, istəyir o şagird, tələbə ata-ana deyil, nənə-baba, xala-bibi yanında hər gün şam yeməyi etsin, bununla heç nə dəyişilməyəcək.

Və yaxud özlərini nümunəvi bilən bir çox ailələr niyə məktəblərdə, universitetlərdə özlərini nümunəvi göstərəcək övladlar yetişdirə bilmirlər? Niyə bəzi hallarda alimlərin övladları təhsilə deyil, neqativ davranışlara, arzuolunmaz vərdişlərə meyillidir? Ona görə də fikir söyləyərkən, bütün bunları nəzərə almaq lazımdır”.

Psixoloq Azad İsayadə isə elm və təhsil nazirinin fikirlərinə bu cür mövqə

Bir daha qeyd edirəm, valideynlə birlikdə şam və ya nahar etmək, səhər yeməyi etmək psixoloji müsbət təsir edir, amma bunun təhsilə, intellektual inkişafa təsir etməsi, şəxsən mən belə məlumat, material, tezislə rastlaşmamışam və bu fikir bəzi suallar yaradır”.

□ **Xəlilə GƏRAY,**
“Yeni Məsəvat”

Kamran Əsədov: “Həqiqətən də çoxsaylı araşdırmalar ailənin yemək saatında bir arada olmasının uşaqlara faydası olduğunu göstərir”

Aydın Xan Əbilov: “Ən tanınmış adamların həyatına baxanda görürük ki, onlar internatda böyüyüblər”

Azad İsayadə: “Şəxsən mən belə məlumat, material, tezislə rastlaşmamışam, bu fikir bəzi suallar yaradır”

tericilərində fərq var”.

Qeyd edək ki, İslam dini də yeməyi bir yerdə, cəmlə, o sırada ailə ilə yeməyi təşviq edir və bəyənən əməl sayır. Görünür, bu həm də sosiallaşma baxımından önəm kəsb edir və yalnızca uşaqlarda yemək mədəniyyətini formalaşdırmaq məqsədi güdmür.

Bəs nazirin dediyi nə dərəcədə realdır? Şam yeməyini bir yerdə edən ailələrin övladlarının oxu, riyaziyyat göstəriciləri gerçəkdenmi daha yaxşıdır və niyə?

Təhsil eksperti Kamran Əsədov “Yeni Məsəvat”a açıqlamasında məsələyə bu cür mövqə bildirib: “Həqiqətən də çoxsaylı araşdırmalar ailənin yemək saatında bir arada olmasının uşaqlar üçün çox faydalı olduğunu

məsinin uşaqların psixoloji və sosial inkişafını təmin etməsi məqsədilə şam yeməyini bir arada etməyi məsləhət görür. Amma Azərbaycanda vətəndaşların cəmi 17 faizinin ali təhsilli, ondan dəfələrlə az hissəsinin keyfiyyətli ali təhsilə malik olduğunu nəzərə alsaq, ali təhsilli valideynlərin uşaqların təhsil göstəricilərinə bilavasitə ciddi təsirini tədqiqatlar və buraxılış, qəbul imtahanlarının nəticələri təsdiq etmir”.

Yeni Yazarlar və Sənətçilər İctimai Birliyinin sədri, kitabxana.net - Mir Cəlal Paşayev adına Milli Virtual Kitabxananın təsisçisi, Prezident təqaüddüsi, yazıçı-kulturoloq Aydın Xan Əbilov isə nazirin fikirləri ilə razılaşmadığını dedi: “Uzun müddətdir ailə münasibətləri-

ləşməsində, onların inkişafında, sivil şəxslər olaraq dövlət, cəmiyyətə yararlı olmasında köhnə metodlarla yanaşı yeni metodlar da işlənir. 50-60-cı illərdə Fransada başlayan Tələbə Hərəkatı, daha sonra Hippilər Hərəkatı bu metodun yararlı olduğunu nümayiş etdirdi və metod geniş inkişaf edərək, sosial, məişət sferasından siyasi, iqtisadi sferaya sıçrayış etdi. Beləliklə, ailələrdə köhnə metodlar dağıdıldı, yeni modellər, yeni təkəkkürlü insanlar, ailələr yaranmağa başladı.

O ki qaldı şam yeməyini bir yerdə edən ailələrin övladlarının daha intellektual olmasında fikrinə, dünyanın ən tanınmış adamlarının tək ailəli ailələrdə, uşaq evlərində böyüməsi, hətta uşaqılıqda zorakılıq və basqılara məruz qalma-

Kasıblar üçün ucuz supermarketlər açılacaq? - deputatdan təklif

Deputat Razi Nurullayev Milli Məclisdəki çıxışında bildirdi ki, bazarlarda ciddi bahalıq var. Musavat.com xəbər verir ki, Razi Nurullayev bunun səbəbini həm də dünyada gedən proseslərlə əlaqələndirib:

“Ona görə də aparılan mübarizələrə baxmayaraq, qiymətlərdə enmə yox, qalxma müşahidə edilir və bu da əhalimizin kasıb hissəsini daha çox əziz.

Hökumət tərəfindən, İqtisadiyyat və Maliyyə nazirlikləri tərəfindən tədbirlər görülür və bu yaxşıdır. Təklif edirəm ki, xarici ölkələrdən ölkəmizə idxal ediləcək qiyməti daha aşağı, amma keyfiyyətli məhsulları müəyyən etmək üçün işlər aparılsın. Aidiyyəti dövlət qurumlarının xarici ölkələrə nümayəndələri ezam oluna bilər ki, onlar bu sahədə araşdırma və danışıqlar aparsın”.

R.Nurullayev ardınca dövlət tərəfindən himayə olunan və dəstək verilən ucuz supermarketlərin həm hər bir rayonda, həm də şəhərlərdə açılması ilə bağlı təklif səsləndirdi: “Belə supermarketləri bir çox xarici ölkələrdə görmüşəm. Başa düşürəm ki, həmin marketlərə bütün əhali axışa bilər. Onun üçün də xüsusi siyahının hazırlanması və həmin adamlara buraxılış kimi bir sənədin verilməsi mümkündür. Bu siyahı Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyində var. Əlavə olaraq, rayon icra hakimiyyətlərində də ərzaq yardımı verilən, kasıb əhalinin siyahısı var”.

□ **E.PAŞASOY,**
Musavat.com

MUSAVAT

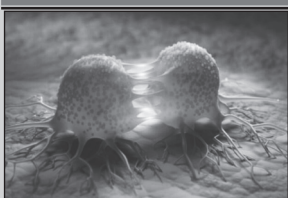
Son səhifə

N 110 (8246) 24 iyun 2023

ABŞ-da süni ətin satışına icazə verilib

ABŞ-da laboratoriyada istehsal olunan ətin satışına icazə verilib. Belə ki, "Upside Foods" və "Good Meat" şirkətləri laboratoriyada yetişdirilən ətləri satmaq üçün ABŞ Kənd Təsərrüfatı Departamentindən icazə aldıklarını elan ediblər. Beləliklə, ABŞ Sinqapurdan sonra laboratoriyada yetişdirilən ətin satışına icazə verən ikinci ölkə olub.

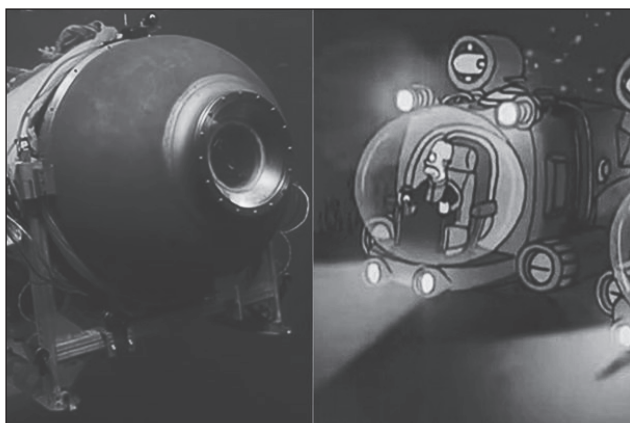
Diqqət! Bu meyvə xərçəng riskini azaldır

Alimlər qreypprutun xərçəngə tutulma riskini əhəmiyyətli dərəcədə azaltmış olduğunu sübut ediblər. Tərkibindəki çoxlu miqdarda antioksidantlar, mikroelementlər və vitaminlər sayəsində bu sitrus meyvəsi orqanizmə oksidləşmə prosesləri və iltihabla mübarizə aparmağa kömək edir.

Müxtəlif məhsulların xərçəng əleyhinə xüsusiyyətləri ilə bağlı bir sıra tədqiqatlar və araşdırmalar zamanı qreypprutun müntəzəm istehlakı xərçəng şislərinin inkişaf riskini azaltmış olduğu məlum olub.

Mütəxəssislərin fikrincə, bu təsir məhsulun tərkibində olan mikroelementlər və antioksidantlar tərəfindən asanlaşdırılır. Sitrus meyvələrinin pəhrizə əlavə edilməsi mədə-bağırsaq traktını stimullaşdırır. Meyvənin orta ölçüsünün yarısı C vitamini gündəlik qəbulunun 60 faizdən çoxunu və lazımı miqdarda beta-karotinin demək olar ki, 30 faizini ehtiva edir. Antioksidantların, kaliumun, maqneziumun və kalsiumun yüksək tərkibi insanın immun sistemini gücləndirməyə və oksidləşdirici proseslərlə mübarizə aparmağa kömək edir. Mədə şirəsinin turşuluğunun artması, hepatit, nefrit kimi əks göstərişlər olmadıqda həkimlər bu meyvələri daim qida rasionunuzu daxil etməyi məsləhət görürlər.

"Simpsonlar"ın itkin düşən batiskafı bağlı illər əvvəl verdiyi proqnoz üzə çıxdı

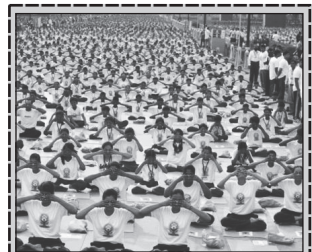
"Simpsonlar"ın 2006-cı ildə nümayiş olunan seriyasında "Titanik" gəmisinin yaxınlığında sualtı qurğunun batması ilə bağlı proqnoza rast gəlinib. Hekayəyə görə, Homer Simpsonun atası oğlunu özü ilə batan gəminin qalıqlarından xəzinə axtarmaq üçün dərin dəniz ekspedisiyasına aparır. Oğul və ata

batiskafı suyun altına dalırlar və gəmidə iki xəzinə sandığı tapırlar. Lakin Homer sualtı qayıqda ilişib qalır, oksigen tükəndiyi üçün huşunu itirir və yalnız üç gün xəstəxanada qaldıqdan sonra komadan ayılır.

Xatırladaq ki, turistləri "Titanik" sərnəşin laynerinin bat-

dığı yere aparmaq üçün istifadə edilən "Titan" sualtı eniş aparatı iyunun 18-də, dalmağa başlayandan təxminən 1 saat 45 dəqiqə sonra Atlantik okeanında itib.

Qeyd edək ki, bundan əvvəl ABŞ-da 33 il yayımlanan cizgi serialı daha bir proqnozla gündəm olmuşdu. Belə ki, illər əvvəl yayımlanan serialda ABŞ-ın keçmiş prezidenti Donald Tramp ilə detal ortaya çıxmışdı.

Hindistanda eyni vaxtda yoqa ilə məşğul olan insanların sayında rekord

Hindistanın Surat şəhərində eyni vaxtda bir yerdə yoqa ilə məşğul olan insanların sayına görə yeni dünya rekordu qeydə alınıb. Bu barədə Qücrat ştatının daxili işlər üzrə səlahiyyətli nümayəndəsi Xarş Sanqxavi Beynəlxalq Yoqa Günü'nün yekunlarına dair məlumat verərkən söyləyib.

"Tədbirdə 100 mindən çox insan iştirak edib ki, bu da əvvəlki rekordun təzələnməsi deməkdir" - Xarş Sanqxavi bildirib. Məlumat üçün qeyd olunur ki, Hindistanda yaranmış qədim fiziki, əqli və mənəvi təlim olan yoqa hazırda bütün dünyada müxtəlif formalarda tətbiq olunur və onun məşhurluğu artmaqda davam edir.

Yoqanın global məşhurluğu nəzərə alınaraq, 2014-cü il dekabrın 11-də Birləşmiş Millətlər Təşkilatı qətnamə qəbul edərək 21 iyun tarixini Beynəlxalq Yoqa Günü elan edib.

Bunları bilirsinizmi?

- * Venerada bir gün dünyada 117 günə bərabərdir.
- * Kəpənlər ayaqları ilə qoxu alır.
- * Çox məcbur qalmadıqca qar yeməyin. Çünki onu əritmək üçün bədəndə olduqca çox enerji sərf edilir.
- * İnsanlar oksigensiz 3 dəqiqə, susuz 3 gün və yemək yemədən 3 həftə yaşaya bilər.
- * 2011-ci ildə Yaponiyada baş verən 8,9 ballıq zəlzələ nəticəsində günəşin uzunluğu 1,8 mikrometrə azalıb.
- * Qarışqalar məcbur qaldıqlarında 2 həftə ərzində suyun altında yaşaya bilərlər.
- * Vakuumba (havasız və cazibə qüvvəsinin olmadığı məkanda) ağlamaq mümkün deyil. Çünki göz yaşları aşağı doğru hərəkət edə bilmir və gözədən çıxır.
- * Ağcaqanad əleyhinə spreylər əslində onların insanlara yaxınlaşmasını əngəlləmir. Sadəcə olaraq ağcaqanadların hissiyatını bağlayır və bir növ insanları gizləyir.

Fransa sakini 51 kişinin onun arvadını zorlamasını lentə alıb

Fransa sakini on il ərzində kişilərin arvadını necə zorladığını lentə almaqda günahlandırılıb. Məlumatla görə, qanunsuz çəkilişlərdə 80-ə yaxın adam iştirak edib. Bildirilir ki, yatsmış fransız qadının zorlanması 2011-2020-ci illərdə Avinyon yaxınlığındakı Mazan kommunasında baş verib. Məlum olub ki, 50 ildən artıq evli olan kişi yuxu dərmanını arvadının yeməyinə qarışdırıb, daha sonra yatmış qadını zorlamağa razılaşan kişiləri evinə dəvət edərək baş verənləri lentə alıb.

26-73 yaş arası ümumilikdə 51 nəfər cinsi zorakılıqda ittiham edilərək həbs edilib. Təqaüddçü onları tematik Internet forumunda tapıb. Kişinin kompüterində yüzlərlə kamera qeydləri aşkar olunub. Müstəntiqlər 83 şübhəli şəxs tərəfindən qadınlara qarşı 92 cinsi zorakılıq faktı müəyyən ediblər, lakin hələ də cinayətlərin bütün iştirakçıları üzə çıxarılmayıb.

Müttəhimin həyat yoldaşı artıq boşanmaq üçün məhkəməyə müraciət edib. Qadın istintaqa bildirib ki, "məhriban və qayğıkeş"əri onu partnyor dəyişikliyinə razı salmağa çalışıb, lakin o, heç kimin ona "hissssiz" toxunmasını istəmədiyi üçün imtina edib.

Kəsilən ağacın "ruhunu təslim etməsi" ilə bağlı görüntü gündəm oldu

Həddindən artıq tozcuqla ətrafda yaşayan sakinləri narahat edən ağacın kəsilməsi zamanı ortaya çıxan maraqlı görüntü sosial mediada gündəm olub. Kadrlar Türkiyədəndir. Videoda ağacın kəsilməsi ilə hər yeri bir anda tozcuqlar bürüdüüyü görünür. Bir çox istifadəçi kadrlara baxarkən belə nəfəslerini tutduqlarını deyiblər. Bəziləri isə görüntünün ağacın öz ruhunu təslim etməsinə bənzədib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Redaktor:
Zahid SƏFƏROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Sifariş: 1611

Lisenzia N: B 114
SAYI: 1.500